

Senioruniversitetet i Stockholm

i samverkan med Folkuniversitetet / Kursverksamheten vid Stockholms universitet

HÖSTPROGRAM 2015

Innehåll

Medlemskap och anmälan	4	<i>Musik</i>	
		Povel Ramel – en kulturhistorisk resa i glädjens tecken	15
Frågor och svar	5	Musik i Norden	16
		Den svenska jazzens guldålder	16
Ledare	6	<i>Arkitektur</i>	
		Internationella strömningar inom arkitekturen	16
Föreläsningsserier		<i>Konst</i>	
Tisdagsföreläsningar	7	Konst eller bara konstigt	17
Torsdagsföreläsningar	7	Konst, tanke och tolkning	18
<i>Litteratur</i>		Laddat för spännande konsthöst (samarbete med Nationalmuseum)	
Litterära fredagar på Stora Henriksvik	8	Oktobervisningar	18
Fem afrikanska romaner	8	Novembervisningar	19
Wien, Weimar, Berlin: tyskspråkig litteratur ca 1900 – 1940	8	Vandringar	
<i>Historia / Idéhistoria</i>		Konstvandringar	20
60 – 70-talen i backspegeln	9	Kulturhistoriska vandringar	20
<i>Naturvetenskap</i>		Universitetskurser	
Forskning pågår. Naturhistoriska riksmuseet bakom kulisserna	9	Inledning	21
<i>Matematik</i>		<i>Ekonomisk historia</i>	
Matematik överallt	10	Grundkurs: 30 poäng. Moment 1:4. Från människans begynnelse till industrialiseringens början	21
<i>Teknik</i>		<i>Etnologi</i>	
Allt om flyg	10	Fristående kurs: 7,5 poäng. Perspektiv på människa, kultur och samhälle	21
<i>Kultur och samhälle</i>		<i>Praktisk filosofi</i>	
Mellanöstern och Nordafrika efter den arabiska våren	11	Grundkurs: 30 poäng. Moment 3:4. Metaetik och tillämpad etik	22
Latinamerika	12	<i>Kontinental filosofi</i>	
Islam – vardagsreligion med världspolitisk betydelse	13	Tematisk kurs: 15 poäng. Moment 2:2. I begynnelsen var händelsen	22
Jobben, välfärden och miljön – kommer Sverige att klara världsekonomin utmaningar?	13	<i>Geografi</i>	
<i>Mångvetenskap</i>		Fristående kurs: 15 poäng. Naturlandskapet och människan. Moment 2:2. Litosfären. Resursutnyttjande	23
Konst/Fysik/Teknik – samband och samarbeten	14		
Myter om maten	14		

Historia

Grundkurs: 30 poäng. Moment 3:4	
Sveriges historia 800-2000	23
45 poäng. Moment 5:6.	
Modern tid 1800-2000	23
Fristående kurs: 15 poäng.	
Stockholms historia. Moment 1:2.	
Det gamla Stockholm	24

Idéhistoria

Grundkurs: 30 poäng. Moment 1:4.	
Antiken och medeltiden	24
Fristående kurs: 7,5 poäng.	
Kreativitet och kreativ problemlösning	24

Konstvetenskap

Grundkurs: 30 poäng. Moment 1:4.	
Antiken till medeltiden	25
Fristående kurs: 15 poäng. Konst och arkitektur under 1900-talet. Moment 1:2.	
Konst och arkitektur under 1900-talet, del 1 ..	25

Litteraturvetenskap

Grundkurs: 30 poäng. Moment 1:4.	
Litteraturen och dess historia från antiken till medeltiden	26

Psykologi

Fristående kurs: 7,5 poäng.	
Kognitiv neuropsykologi I: Hur fungerar våra hjärnor?	26

Religionshistoria

Grundkurs: 30 poäng. Moment 4:4.	
Syd- och Östasiens religioner: hinduism, buddhism samt Kinas och Japans religioner	26

Studiecirklar – språk

Kurser i studiecirkelform	27
Språk	27
Europarådets nivåskala för självbedömning	28
Arabiska	28
Engelska	29
Franska	30
Grekiska, nygrekiska	35
Italienska	35
Latin med allmän språkkunskap	38
Ryska	40
Spanska	41
Tyska	43

Övriga studiecirklar

Matematik

Matematik för mor- och farföräldrar	45

Litteratur

Tre litterära klassiker	45
Tre 1900-talsromaner	45
På spaning i poesi	45

Teater

Fyra pjäser – fyra uppsättningar	46

Film

Filmkunskap: Film, identitet, existens	46

Skrivande

Att skriva sitt liv, grundkurs	46
Att skriva sitt liv, fördjupning	46

Historia

Från Alexander I till Putin	47
Mittens rike, 200 år av Kinas historia från Opiumkriget till Kina som hela världens verkstad	47
Weimarrepubliken – mellankrigstidens Europa sett från Tyskland	47
Släktforskning, grundkurs	48

Kultur och historia

Tibet – vad är det? Geografi, historia, kultur, religion och språk i Tibet	48

Religion

Religionskunskap: De abrahamitiska religionerna	48

Musik

Jazzens historia	49

Konsthistoria

Stolta Stad! – Stockholmiana	49
Möbler och inredning i Sverige – från Vasatidens anonyma hantverkare till vår tids stilikoner	49
Kvinnor i konsten	50
Auktioner, auktionsgoods, antikviteter	50
Nordiskt måleri	50
Glas och porslin i Sverige	50

Medlemskap i Föreningen Senioruniversitetet i Stockholm

För att delta i Senioruniversitetets arrangemang krävs medlemskap i föreningen. Medlem i föreningen kan du bli om du är pensionär och har fyllt 55 år. För år 2015 är medlemsavgiften 150 kronor. Beträffande inbetalning se vad som sägs här nedan.

När du deltar i Senioruniversitetets arrangemang har du viss försäkring vid olycksfall genom Folkuniversitetet.

Anmälan och inbetalning av avgifterna

Anmälan till arrangemang görs antingen på bifogade anmälningskort i kurskatalogen fr o m den 12 augusti per post (v g texta!) eller via vår webbplats www.senioruniversitetet.se, som öppnas den 14 augusti. Observera att anmälan inte kan göras via e-post.

För att underlätta kansliets hantering får varje anmälan bara gälla en person för varje arrangemang. Sökande bereds plats i den ordning de anmält sig.

Observera att inbetalningen av avgifter för höstterminen går till på följande sätt:

1. Alla som sökt till arrangemang får besked om de kommer med eller inte.
2. Om du kommit med på ett arrangemang och ännu inte är medlem får du faktura på såväl medlemsavgiften som avgiften för arrangemanget. Avgifterna betalas snarast möjligt. Om du kommer med på flera arrangemang betalar du självfallet bara medlemsavgift i anslutning till den första fakturan.
3. Du som inte avser att söka till eller inte kommit med på något arrangemang är också välkommen som medlem. Vänligen hör av dig till kansliet, eller gå in på vår webbplats, så fakturerar vi medlemsavgiften.

Du som sökt till ett arrangemang behöver alltså inte betala medlemsavgiften förrän du fått besked om att du blivit antagen.

Fr o m 2008 kräver Folkbildningsrådet att personnummer registreras på deltagare som deltar i folkbildningsverksamhet. Ange därför tydligt vid anmälan och inbetalning namn, personnummer, adress, telefonnummer och e-postadress. Om du angivit din e-postadress sänds kallelse, faktura och andra meddelanden till den, ej till postadressen.

Anmälan till arrangemang är bindande. Om du återtar anmälan senare än en vecka före kursstart betalar du 100 kronor i expeditonsavgift, efter kursstart full avgift.

Kostnader för litteratur, entréavgifter, tentamina och dylikt tillkommer. Akademibokhandeln, Mäster Samuelsgatan 32, har studeranderabatt på vissa kursböcker mot uppvisande av Senioruniversitetets deltagarkort/kallelse.

Mer information om

Tisdagsföreläsningar	på sidan 7
Torsdagsföreläsningar	på sidan 7
Föreläsnings- och seminarier	på sidan 8
Vandringar	på sidan 20
Universitetskurser	på sidan 21
Studiecirklar	på sidan 27

Reservation för ändringar – anmäl därför din e-postadress!

Om någon uppgift i denna katalog angående exempelvis datum, klockslag, lokal eller föreläsare behöver ändras, meddelas det till deltagarna per e-post. Vi vill gärna kunna nå dig, och det är därför angeläget att du uppger din e-postadress i samband med anmälan. Om du inte har uppgett e-postadress meddelar vi per brev. Ändringarna kommer också att meddelas på vår webbplats: www.senioruniversitetet.se under rubriken *Aktuellt*.

Observera att vissa arrangemang kan komma att bli övertecknade – lämna därför in din anmälan snabbt. Men, om ett arrangemang inte får tillräckligt antal deltagare kan det ställas in.

Kom ihåg!
Vår webbplats uppdateras hela tiden med aktuell information.

Frågor och svar

Här hittar du svar på några av de vanligaste frågorna.
Fler frågor och svar finns på www.senioruniversitetet.se

Anmälan

Hur anmäler jag mig till ett arrangemang?

Du kan antingen anmäla dig via vår hemsida eller genom att skicka in anmälningsstälongen från denna kurskatalog. Observera att vi inte tar emot anmälningar per e-post eller telefon!

När får jag besked om jag har kommit med på önskat arrangemang?

Så snart vi har registrerat din anmälan får du besked om du har fått en plats eller står på reservplats. Vi får in flera tusen anmälningar de första dagarna varför det kan ta tid innan du får besked.

Kan jag anmäla mig endast till enstaka föreläsningar i en serie?

Nej, du anmäler dig till en hel serie, sedan avgör du själv vilka föreläsningar du vill gå på.

Reservplats

Jag har fått besked om reservplats. Vad betyder det och när kommer jag att få bekräftelse på att jag blivit antagen till arrangemanget?

Arrangemanget du anmält dig till är fullbokat och du har fått en reservplats och blivit placerad i kö. När det blir aktuellt, kommer en kallelse att skickas till dig med information om att du nu har fått plats på arrangemanget.

Hur kommer det sig att jag fått besked om reservplats trots att jag anmälde mig redan första dagen då kurskatalogen kom ut och/eller då hemsidan öppnades för anmälningar?

Det är stort tryck på många av våra arrangemang varför vissa av dem fort blir fullbokade. Samtliga anmälningar registreras från och med den 14 augusti, efter inkommet datum.

Hur kommer det sig att jag får besked om reservplats trots att det på hemsidan stod "Platser finns" då jag anmälde mig?

Då vi får in flera tusen anmälningar de första dagarna hinner vi inte registrera alla anmälningar på en gång. Det tar ett par veckor innan vi ligger i fas varför det råder eftersläpning på hemsidan och det ser ut som det finns platser kvar då det i själva verket är fullbokat.

Betalning/Fakturafrågor

Hur betalar jag?

Du betalar när du har fått en faktura per post eller e-post. **OBS! Invänta alltid faktura, betala inte in på annat sätt.** Kontakta oss gärna om du vill att vi skickar din faktura på nytt.

Kan jag med min faktura betala även avgifterna för min make/maka/väninna/granne osv?

Nej. Varje faktura är personlig och det går inte att betala arrangemangs- eller medlemsavgifter på någon annans faktura.

Jag har fått en e-faktura. Hur betalar jag den?

E-faktura är en elektronisk faktura, dvs en faktura som skickas till din e-postadress i stället för en pappersfaktura med post.

Fakturan ligger som en fil bifogad till e-postmeddelandet. Spara filen på din dator, öppna den och skriv sedan ut den. Nu kan du betala din faktura som vanligt, t ex på ditt närmaste bankkontor eller via din internetbank.

Jag har fått en e-faktura.

Måste jag betala den på internet?

Nej, du kan självklart betala din faktura på annat sätt, t ex på ditt närmaste bankkontor.

Jag kan inte öppna filen med e-fakturan. / Jag vill få en pappersfaktura istället.

Kontakta oss så skickar vi gärna en pappersfaktura till din hemadress.

Vad har Senioruniversitetet för bankgironummer?

Betalningar för våra arrangemang ska gå till Folkuniversitetets bankgironummer som är 5508-2721.

Vad har Senioruniversitetet för plusgironummer?

Vi har inte något plusgironummer. Alla betalningar för Senioruniversitetets arrangemang ska gå till Folkuniversitetets bankgironummer, se ovan.

Jag har aldrig fått min faktura, däremot skickades en kravfaktura till mig. Hur kommer det sig?

Detta kan bero på ett fel i e-postadressen som du angav vid anmälan. Din faktura kan också ha filterats som spam av din server eller ditt mailprogram. De flesta fakturorna skickas med e-post, men om de blir obetalda så skickas en påminnelsefaktura (kravfaktura) med vanlig post.

Där tankar möts

Senioruniversitetets årsmöte den 28 mars var som vanligt en lyckad tillställning med både intellektuell stimulans, sinnenas underhållning och lekamlig spis. Tilldragelsen ger dessutom även möjlighet att reflektera lite mer över vår verksamhet. Lämpligt nog föreläste årets talare, professor Gunnar Bjursell, över ämnet ”den kulturella hjärnan” – som vi i Senioruniversitetet försöker odla. Innan han började sitt anförande diskuterade Gunnar Bjursell och jag hur man kan översätta det engelska ordet ”mind”; ett ord som vi konstaterade saknar en adekvat motsvarighet på svenska. ”Mind” inbegriper egentligen både det kognitiva, perceptionen, känslor, sinnen och förmågan att reflektera över sitt eget väsen och sin plats i tillvaron. Allt det som gör oss till människor.

När jag läser igenom höstens program slås jag av hur vårt utbud verkligen sörjer för olika aspekter av ”mind”. Vi har musik- och konstinslag som appellerar till våra sinnen; vi har föreläsningsserier om världen omkring oss, naturen, vår ekonomi och samhällsordning vilka bjuder in till reflektion över sakernas ordning; vi har universitetskurser i filosofi som kräver intensiva analytiska insatser; vi har språkcirklar som erbjuder sin egen art av hjärngymnastik och en hel del därtill. Vi har anledning att vara stolta över dynamiken i vad vi gör.

Från nättidskriften Nyfiken grå har jag nyligen fått frågan hur vi lyckas erbjuda detta rika program till så låga priser. Svaret är, som ni vet – genom betydande ideella insatser – men även naturligtvis genom den glädje som en stimulerande verksamhet ger. Eller för att uttrycka det på ett annat sätt: Senioruniversitet är en plats där olika ”minds” träffas till nöje och utveckling både för de som arrangerar programmet och de som deltar.

Välkomna till en ny spännande termin,

Catherine Dahlström
Ordförande i
Senioruniversitetet i Stockholm

I PROGRAMARBETET FÖR HÖSTEN 2015 har främst Solbritt Benneth, Cecilia Bäcklander, Kristin Dahl, Catherine Dahlström, Désirée Edmar, Christina Eidem, Bengt Etzler, Tove Faye-Wevle, Björn Fjæstad, Gösta Gahm, Kai-Inge Hillerud, Bo Irlblad, Gerda Johansson, Ingela Karlsson, Anita Kruckenberg, Ann Louise Martin, Astrid Mellbom, Britt Olofsdotter, Crister Skoglund, Kersti Thornéus, Elisabet Tjernlund, Anita Welin-Clarhäll, Lena Wollin och Anders Yrgård deltagit.

Föreläsningsserier

Starka
parfumer
undanbedes

Starka parfumer undanbedes på samtliga föreläsningsserier.

Tisdagsföreläsningar

Obs! ny lokal: Rigoletto, Kungsgatan 16

22/9: *Promenader i Virginia Woolfs London*

FÖRELÄSARE Lisbeth Larsson, professor emerita i litteraturvetenskap, Göteborgs universitet

VÄRD Catherine Dahlström

29/9: *Parthenonsyndromet. Museernas kamp om kulturskatterna*

FÖRELÄSARE Ove Bring, professor emeritus i internationell rätt

VÄRD Kai-Inge Hillerud

6/10: *Vår fågelfauna – arter kommer, arter går*

FÖRELÄSARE Staffan Ulfstrand, professor emeritus i zooekologi, Uppsala universitet

VÄRD Kai-Inge Hillerud

13/10: *Vad är liv? Livets kemi och medvetandet*

FÖRELÄSARE Ingemar Ernberg, professor i tumörbiologi, Karolinska institutet

VÄRD Kai-Inge Hillerud

20/10: *Det historiska minnets kraft*

FÖRELÄSARE Hans Ruin, professor i filosofi, Södertörns högskola

VÄRD Catherine Dahlström

27/10: *Obs! Ingen föreläsning denna tisdag.*

3/11: *Världen behöver en internationell rättsordning*

FÖRELÄSARE Hans Corell, jur dr h c, f d ambassadör och rättschef i justitiedepartementet, utrikesdepartementet och FN

VÄRD Kai-Inge Hillerud

10/11: *På besök i en annan värld.*

Om ultraortodoxa judar som lever på gammalt vis i hypermoderna New York

FÖRELÄSARE Nina Solomin, författare och kulturredaktör på tidningen Vi

VÄRD Kai-Inge Hillerud

17/11: *Mars Makalös (1564) – skeppsvrak och marint slagfält på Östersjöns botten*

FÖRELÄSARE Johan Rönnby, professor i marin-
arkeologi, Södertörns högskola

VÄRD Catherine Dahlström

24/11: *Den frusna historieboken*

– om klimatforskning på djupet i inlandsisarna på Grönland och i Antarktis

FÖRELÄSARE Margareta Hansson, professor i miljövetenskap, Stockholms universitet

VÄRD Lars-Johan Norrby

1/12: *Så blev klassisk musik klassisk*

FÖRELÄSARE Camilla Lundberg, redaktör, kulturjournalist och musikkritiker

VÄRD Kai-Inge Hillerud

TID Tio tisdagar kl 13.30-14.30:

22/9 – 20/10, 3/11 – 1/12

LOKAL Biografen Rigoletto, Kungsgatan 16

AVGIFT 600 kr

ARRANGEMANG NUMMER 100

Torsdagsföreläsningar

Obs! ny lokal: Rigoletto, Kungsgatan 16

24/9: *Antibiotikaresistens – hur kan*

vi överlista sjukdomsalstrande bakterier?

FÖRELÄSARE Björn Bengtsson, docent i veterinärmedicin, Statens veterinärmedicinska anstalt, och Olle Aspevall, överläkare, Folkhälso-myndigheten

VÄRD AnnLouise Martin

1/10: *Så byggdes villan – svensk*

villaarkitektur från 1890 till 2010

FÖRELÄSARE Cecilia Björk, arkitekt SAR/MSA, och Laila Reppen, arkitekt SAR/MSA

VÄRD Britt Olofsdotter

8/10: *Från genkartor till proteinkartor*

– snart vet vi vad generna gör i kroppen

FÖRELÄSARE Mathias Uhlén, professor i mikrobiologi, Kungliga Tekniska högskolan

VÄRD AnnLouise Martin

15/10: *Heraldik, grafisk design med medeltida rötter – om det offentliga Sveriges symboler*

FÖRELÄSARE Henrik Klackenborg, statsheraldiker, Riksarkivet

VÄRD Solbritt Benneth

22/10: *Därför övergavs ATP*

– spelet bakom det nya pensionssystemet

FÖRELÄSARE Urban Lundberg, fil dr i historia, Stockholms universitet

VÄRD Björn Fjæstad

29/10: *Obs! Ingen föreläsning denna torsdag.*

5/11: *Ont vred och gott öl
– vad man kan utläsa ur runinskrifter*

FÖRELÄSARE Magnus Källström, docent i nordiska språk, runolog vid Riksantikvarieämbetet
VÄRD Solbritt Benneth

12/11: *Mörkret vid tidens ände – universums mörka materia och energi*

FÖRELÄSARE Ulf Danielsson, professor i teoretisk fysik, Uppsala universitet
VÄRD Lena Wollin

19/11: *Påsköns gäckande historia – aktuell forskning om människor, kultur och stenstatyer*

FÖRELÄSARE Helene Martinsson Wallin, universitetslektor i arkeologi, Uppsala universitet, adjungerad professor, National University of Samoa
VÄRD Lena Wollin

26/11: *OBS Ingen föreläsning denna torsdag.*

3/12: *De äldsta Stockholmsfotografierna – staden och dess invånare i bild 1840–1900*

FÖRELÄSARE Ann-Sofi Forsmark, fil mag i konstvetenskap, avdelningschef för Omvärld & Service, Stockholms stadsarkiv
VÄRD Björn Fjæstad

10/12: *Vad är en genmodifierad organism, GMO? Ny teknik ställer till begreppet*

FÖRELÄSARE Jens Sundström, docent i växtfysiologi, samverkanslektor, Sveriges lantbruksuniversitet
VÄRD Britt Olofsdotter

TID Tio torsdagar kl. 13.30–14.30:

24/9–22/10, 5/11–19/11, 3/12–10/12

LOKAL Biografen Rigoletto, Kungsgatan 16

AVGIFT 600 kr

ARRANGEMANG NUMMER 110

Litterära fredagar på Stora Henriksvik

Höstens föreläsningsserie på Stora Henriksvik tar upp litteratur från 1900- och 2000-talet. Målet är att ge fördjupade kunskaper om och insikter i litteratur i vid bemärkelse genom möten med företrädare för olika litterära genrer och verksamheter.

25/9: *Krilons krig. Om Eyvind Johnson, Stockholm och andra världskriget*

FÖRELÄSARE Per Anders Wiktorsson, fil dr i litteraturvetenskap, Stockholms universitet

9/10: *Liv till varje pris. Om Maj-trilogin*

FÖRELÄSARE Kristina Sandström, författare

23/10: *Anne på Grönkulla – ”en af de nöjsammaste bekantskaper man kan göra”*

FÖRELÄSARE Åsa Warnqvist, fil dr, forskare vid Svenska barnboksintitutet

6/11: *Bordets teater – den barocka taffeln*

FÖRELÄSARE Charlotte Birnbaum, gastronomi-historiker, författare

20/11: *Är den svenska litteraturen värd att prisas?*

FÖRELÄSARE Kaj Schueler, kulturjournalist, författare

PROGRAMANSVARIG Gerda Johansson

TID Fem fredagar kl 10.15-12.00: 25/9 – 20/11

LOKAL Stora Henriksvik, Långholmsmuren 21

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 120

Fem afrikanska romaner

Föreläsningarna behandlar fem afrikanska verk från det senaste halvsekle. Två kvinnor, tre män, två generationer: Achebe och Ngugi hör till den första generationen av nutida afrikanska författare; verken av Ondjaki, Beyala och Ngozi Adichie är publicerade efter år 2000; tre språkområden – engelska, franska och portugisiska – samt västra, östra och södra Afrika representeras genom urvalet. Här belyses Afrikas koloniala och postkoloniala historia genom fem sinsmellan mycket olika författartemperament.

23/9: *Chinua Achebe:*

Allt går sönder/Things Fall Apart

7/10: *Ngugi wa Thiongo:*

Om icke vetekornet/A Grain of Wheat

21/10: *Ondjaki: Visslaren/O assobiador*

4/11: *Calixthe Beyala:*

Ännu talar träden/Les arbres en parlent encore

18/11: *Chimamanda Ngozi Adichie:*

En halv gul sol/Half of a Yellow Sun

FÖRELÄSARE Stephan Larsen, fil dr i litteraturvetenskap, Stockholms universitet

PROGRAMANSVARIG Gerda Johansson

TID Fem onsdagar kl 10.00-11.45: 23/9 – 18/11

LOKAL Svenska barnboksintitutet, Odengatan 61

AVGIFT 500 kr

ARRANGEMANG NUMMER 130

Wien–Weimar–Berlin: tyskspråkig litteratur ca 1900–1940

Det tidiga 1900-talets omvälvningar i det tyskspråkiga Europa skulle leda fram till världskrig, revolutioner, rikens och folks undergång. Men de

skulle dessutom utgöra grogrunden för en särpräglad litteratur, en unik, tyskspråkig modernism. Denna föreläsningsserie kommer att behandla denna litteratur genom att fokusera på tre orter med avgörande betydelse för händelseutvecklingen under 1900-talets första hälft: Wien, som fram till första världskrigets slut var huvudstad i det vidsträckta kejsar- och kungadömet Österrike-Ungern, Weimar, som under några få år efter första världskriget var centrum för det demokratiska experiment som fått namnet Weimarrepubliken, och Berlin, mellankrigstidens tyska storstadsmetropol. Vi diskuterar hur litteraturen speglar staden och det historiska skeende som staden förkroppsligar.

30/9: *Mina drömmars stad: det moderna Wien och dess omedvetna*

14/10: *Kakanien: Robert Musils romankonst och den österrikiska katastrofen*

11/11: *Weimarrepubliken: ett demokratiskt experiment och dess litteratur*

25/11: *Historiens början och slut: Thomas Mann och Hermann Broch*

2/12: *Den nya staden: Berlin hos Walter Benjamin och Alfred Döblin*

FÖRELÄSARE Mattias Pirholt, docent i litteraturvetenskap, Södertörns högskola och Uppsala universitet

PROGRAMANSVARIG Catherine Dahlström

TID Fem onsdagar kl 10.00-11.45: 30/9 – 2/12

LOKAL Svenska barnboksinstitutet, Odengatan 61

AVGIFT 500 kr

ARRANGEMANG NUMMER 140

60 – 70-talen i backspegel

”Ständigt detta 1968. Idealiserat och utskällt, mytomspunnet och omtvistat”. Så börjar inledningen till en ny antologi av vetenskapliga texter där olika strömningar på 1960- och 70-talen studeras. Den visar att tiden är mogen för en mer objektiv granskning av vad som pågick under denna period – en period som allmänt uppfattas som mycket viktig i 1900-talets svenska samhällsutveckling. I serien kommer ett antal forskare att belysa olika aspekter av de politiska och sociala skeendena huvudsakligen från ett historiskt eller idéhistoriskt perspektiv.

4/11: *Studentrevolten – nationellt, internationellt*
FÖRELÄSARE Crister Skoglund, docent i idéhistoria, Södertörns högskola

11/11: *När studenterna lämnade universiteten – Vänstern och proletariseringen*

FÖRELÄSARE Kjell Östberg, professor i historia, Södertörns högskola

18/11: *Den sexuella revolutionen*

FÖRELÄSARE Lena Lennerhed, professor i idéhistoria, Södertörns högskola

25/11: *Proggen – om politik på marknadens villkor*

FÖRELÄSARE Johan Bergman, fil dr, universitetslektor i historia, Uppsala universitet

2/12: *Grupp 8 och 1970-talets nya feminister*

FÖRELÄSARE Elisabeth Elgan, docent i historia, Stockholms universitet

9/12: *Kris, terror, besvikelse: sjuttioalet efter utopierna*

FÖRELÄSARE Andrus Ers, fil dr, forsknings- och utbildningshandläggare, Forsvarshögskolan, Stockholm

PROGRAMANSVARIGA Catherine Dahlström och Crister Skoglund

TID Sex onsdagar kl 10.00-11.45:

4/11 – 9/12

LOKAL Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

AVGIFT 550 kr

ARRANGEMANG NUMMER 150

Forskning pågår. Naturhistoriska riksmuseet bakom kulisserna

Vi återupptar de populära ”vandrande seminarierna” vid Naturhistoriska riksmuseet med besök på sex forskningsenheter, där vi gör nedslag i några av museets världsomspännande forskningsprojekt. Forskningen vid museet bygger främst på de ständigt växande samlingarna av geologiskt och biologiskt material från tropikerna till polartrakterna. Med nya metoder och avancerade instrument kan dessa samlingar utnyttjas för att få fram kunskap som tidigare över huvud taget inte kunde anas.

4/11: *Jorden i universum*

Vi gör besök i de mineralogiska samlingarna och på museets laboratorium för isotopgeologi, och vi möter forskning som belyser jordskorpans utveckling och klimatets förändringar.

FÖRELÄSARE Åke Johansson, förste intendent; Henrik Skogby, professor, biträdande enhetschef; enheten för geovetenskap

11/11: *400 miljoner års utveckling på land*

Vi besöker museets samlingar av fossila djur och växter som vittnar om livet för miljontals år

sedan och vi får se exempel på hur modern forskning tolkar deras plats i livets träd.

FÖRELÄSARE Vivi Vajda, professor, enhetschef; enheten för paleobiologi

18/11: Luftens fåglar, havens sälar och gifter i miljön

Vi möter enheten för miljöforskning och övervakning som följer gifters förekomst i miljön, status hos säl, havsörn och utter, flyttfåglarnas rörelser samt förvaltar världens äldsta samling av miljöprover.

FÖRELÄSARE Thord Fransson, förste intendent, enhetschef; enheten för miljöforskning och övervakning

25/11: Djurrikets mångfald från nattsländor till tigrar

Vi lär känna Sveriges och världens mångfald av nattsländor och forskningen om dem. Vi får en inblick i museets ansvar för förolyckade sällsynta djur i Sverige och för souvenirer av hotade arter från andra världsdelar.

FÖRELÄSARE Kjell Arne Johanson, professor, enhetschef; Daniela Kalthoff, intendent; enheten för zoologi

2/12: Arvsmassans mosaik avslöjar

Vi tar del av arbetet i museets DNA-laboratorium, och vi får höra hur museets forskare lyckats kartlägga hela arvsmassan hos utdöda istidsdjur.

FÖRELÄSARE Martin Irestedt, verksamhetsledare DNA-laboratoriet; Love Dalén, verksamhetsledare forskning; enheten för bioinformatik och genetik

9/12: Sex och våld i lavarnas värld

Vi besöker museets kryptogamsamlingar, bland världens största, och ser exempel på forskning om lavar, som visar sig vara svampar med samlivsbekymmer.

FÖRELÄSARE Mats Wedin, professor, forskare vid enheten för botanik

PROGRAMANSVARIG Désirée Edmar, tfn 08-649 23 45

TID Sex onsdagar kl 10.00-12.00: 4/11 – 9/12

LOKAL Naturhistoriska riksmuseet, Frescativägen 40. Samling i museets huvudentré. T-bana till Universitetet, buss till Naturhistoriska riksmuseet. **AVGIFT** 550 kr. Högst tjugo deltagare.

ARRANGEMANG NUMMER 160

Matematik överallt

Matematiken finns överallt, inte minst i konsten och musiken. Den är ett bra verktyg för att se och förstå företeelser som inte är uppenbara. Men den är inte – som många tror – något stelt, fixt och färdigt utan i oavbruten utveckling. En

utveckling som pågått under mer än fyra tusen år. Matematiken förbättras ständigt, både när det gäller att förfinas metoder att behandla etablerade områden och att upptäcka eller uppfinna nya forskningsområden. Helt nyligen har datorerna gett ett nytt matematiskt sätt att utforska det okända, exempelvis inom biologin.

2/11: Pythagoras sats, en källa till gamla insikter och nya problem

FÖRELÄSARE Gunnar Berg, f d universitetslektor i matematik, Uppsala universitet

9/11: Från Euklides till Mandelbrot. Om matematik i konsten

FÖRELÄSARE Gunnel Berlin, universitetsadjunkt i bild, Högskolan för design och konsthantverk, Göteborgs universitet

16/11: Prinsessan checkar in och andra oändliga historier. Eller: Hur många oändligheter finns? En eller oändligt många?

FÖRELÄSARE Qimh Xantcha, fil dr i matematik, Uppsala universitet

23/11: Musik, matematik, biologi och fysik i samklang

FÖRELÄSARE Pernilla Sjöberg, Ma/NO-lärare och Sten Forsman, musiklärare vid Sigtunaskolan humanistiska läroverket

30/11: Även levande fiskar följer strömmen. Om biomatematik

FÖRELÄSARE David Sumpter, professor i tillämpad matematik, Uppsala universitet

7/12: Matematik för universum

FÖRELÄSARE Ulf Danielsson, professor i teoretisk fysik, Uppsala universitet

PROGRAMANSVARIG Kristin Dahl

TID Sex måndagar kl 14.00-15.45: 2/11 – 7/12

LOKAL Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41

AVGIFT 550 kr

ARRANGEMANG NUMMER 170

Allt om flyg

Denna serie handlar om flygets utveckling, tekniken, hur det går till att flyga aerodynamiskt och praktiskt, påverkande meteorologi, människan i systemet. Serien riktar sig till dig som vill veta mer om flyg, vare sig du saknar alla grundkunskaper eller kan en hel del, och få svar på frågor som du ställer dig men också få insikt i sådant du inte ens vet finns.

21/9: Flygets utveckling

Från 1903 och Bröderna Wright fram till dagens flyg. Allmänflyg, privat motorflyg, segelflyg och

hobbyflyg, militärt flyg, kommersiellt flyg från dess början via överljudstrafik till dagens omfattande linjenät och prognoser om framtiden.

28/9: *Varför kan man flyga?*

Hur manövreras ett flygplan i luften och på marken? Hur håller man sig uppe? Lyftkraft, motstånd, stabilitet, utformning av flygplan, m m. Lärdomar på vägen och vad misstagen kostade i bl a liv.

5/10: *Teknik*

Material. Principiell uppbyggnad av flygplan, olika flygmotorer och deras funktion, flyginstrument från gamla runda "klockor" till dagens "TV-skärmar". Hjälpmedel för planering och navigering.

12/10: *Meteorologi*

Hur blir vädret och varför blir det så? Hur kan fåglar utan att röra vingarna och flygplan utan motor hålla sig uppe? Vad är känsligt och farligt? Jetvindar. Vad är turbulens och vad är "luftgropar"? Vad upplever passagerare som obehagligt och vilka är bakomliggande orsaker?

19/10: *Människan i systemet och flygets miljöpåverkan*

Människan: Kraven på piloter och utbildning. Viktiga egenskaper och har alla piloter dessa? Kan flygplanen vara förarlösa? Flygrädsla och botemedel. Flygets miljöpåverkan: Hur möter man en enorm trafikökning utan att öka miljöfarliga utsläpp? Strimmorna på himlen – ofarliga eller stämmer konspirationsteorierna? Hur mäter man flygbuller?

26/10: *Flygsäkerhet och haverier*

Vad leder till haveri? Militärflygets flygsäkerhetsutveckling: Under 60-talet var risken att omkomma i jobbet 10 procent. Nu har ingen pilot i Flygvapnet omkommit på närmare 10 år. Inom privatflyget sker haverier varje år. Varför? Spektakulära haverier. Omfattande och omskrivna haverier. Mirakelhaverierna är många. Hur nära var det?

FÖRELÄSARE Rolf Björkman, generalsekreterare i Kungliga Svenska Aeroklubben, f d Överstelöjtnant i Flygvapnet. Erfaren pilot och utbildare. Erfarenhet som stridspilot, trafikflygare, privatflygare, veteranflygare, segelflygare, hängflygare

PROGRAMANSVARIG Anita Kruckenberg

TID Sex måndagar kl 13.30-15.15:

21/9 – 26/10

LOKAL Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41

AVGIFT 550 kr

ARRANGEMANG NUMMER 180

Mellanöstern och Nordafrika efter den arabiska våren

Våren 2011 präglades arabvärlden av massdemonstrationer med krav på ekonomisk utveckling och demokratiska reformer. Förhoppningar om regimbyten, social rättvisa och frihet väcktes.

Den optimism som protesterna medförde har idag förbytt i mörkaste pessimism. Regionen präglas av inbördeskrig, militärregimer och sönderfallande stater. Kriget i Syrien har lett till den största flyktingkatastrofen sedan andra världskriget. Islamiska statens framfart utmanar den gamla ordningen.

Varför blev det så här? Fem föreläsare ger sin syn på dagens situation i Mellanöstern och Nordafrika.

24/9: *Osmanska rikets sönderfall*

När det mångnationella muslimska osmanska väldet bröts upp i sina beståndsdelar skapades det moderna statssystemet av kolonialmakterna. Osmanska rikets fall ledde också till att dagens Turkiet bildades och till den inflammerade kurdfrågan. Den till synes olösliga konflikten mellan araber och judar växte fram.

FÖRELÄSARE Per Jönsson, redaktör och Mellanösternanalytiker, Utrikespolitiska institutet

1/10: *Arabnationalism kontra islamism*

I början av 1900-talet uppstod en panarabisk rörelse som verkade för politisk och ekonomisk gemenskap mellan arabstaterna och för en frigörelse från det koloniala förtrycket. Men panarabismen urartade i militärdiktaturer och den islamistiska gräsrotsrörelsen spred sig. Demokratiupproren 2011 tände nytt hopp, men hamnade i kläm mellan militär och islamism. Idag pågår väpnade konflikter över hela regionen. Vad hände med den panarabiska drömmen om samarbete?

FÖRELÄSARE Cecilia Uddén, Mellanöstern-korrespondent, Sveriges Radio

8/10: *De regionala giganternas kamp om Mellanöstern – Saudiarabien mot Iran*

I Libanon, Irak, Syrien och Jemen står det sunniortodoxa Saudiarabien och det shia-fundamentalistiska Iran öga mot öga. Ländernas rivalitet handlar mer om maktpolitik än om religion. Vilken av dessa stater ska dominera Mellanöstern?

FÖRELÄSARE Bitte Hammargren, författare och journalist med fokus på Turkiet och Mellanöstern

15/10: *IS – ett hot mot världsfreden?*

Islamiska statens genombrott i Irak och Syrien har inneburit att det moderna Mellanöstern har skakats om i grunden. Målet är att återskapa det muslimska kalifatet och upprätta ett islamiskt

herravälde som utmanar hela den internationella statsordningen.

FÖRELÄSARE Per Jönsson, redaktör och Mellanösternanalytiker, Utrikespolitiska institutet

22/10: Religion – ett livsfarligt vapen i Mellanöstern

Religion är inte orsak till konflikterna, men eftersom alla identifierar sin folkgrupp med en religion, kan den användas i propagandan och göra mer skada än många andra vapen.

FÖRELÄSARE Christer Hedin, docent i religionshistoria, Stockholms universitet

29/10: Arabiska vårens kvinnor. Exemplet Tunisien

Tunisien kallas ofta för ”det goda exemplet”. Jämfört med kvinnor i andra länder i regionen har tunisiskorna en unikt stark ställning i samhället. Men det finns en djup klyfta mellan lagstiftning och verklighet. Hur ser kvinnornas situation ut i efterdyningarna av revolutionen 2011?

FÖRELÄSARE Fanny Härgestam, författare och frilansjournalist baserad i Tunisien, där hon rapporterar för Sveriges Radio och Sveriges Television

PROGRAMANSVARIGA Cecilia Bäcklander och Christina Eidem

TID Sex torsdagar kl 10.00-11.45:

24/9 – 29/10

LOKAL Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

AVGIFT 550 kr

ARRANGEMANG NUMMER 190

Latinamerika

Från militärjuntor till demokrati, från fattigdom till medelklass, från småbruk till oljeexport, från guerilleros till politiker. Latinamerika har ömsom setts som en framtidens kontinent och ömsom som ett hopplöst fall av frustrerad utveckling.

5/11: Latinamerika i dag

Latinamerika förändras. Nya rörelser och idéer vinner mark, handelsmönster skiftar, fattigdomen minskar. Kontinenten söker sin globala roll. Men trots framstegen fortsätter många av länderna på kontinenten att präglas av ojämlikhet och instabilitet. Vartåt pekar utvecklingen för Latinamerika – politiskt, ekonomiskt och socialt?

FÖRELÄSARE Fredrik Ugglå, professor i Latinamerikastudier, Stockholms universitet

12/11: Mänskliga rättigheter och makt i Latinamerika

Sedan slutet av 70-talet har en demokrativåg sköljt över Latinamerika. Vad har detta inneburit för kvinnornas ställning? Och vilket inflytande

har folkliga rörelser, fackföreningar och ursprungsbefolkningar i den demokratiska utvecklingen?

FÖRELÄSARE María Luisa Bartolomei, docent i rättsociologi och expert på mänskliga rättigheter och Magnus Lembke, fil dr i statsvetenskap, Latinamerikainstitutet, Stockholms universitet

19/11: Brasilien idag: Utmaningar och möjligheter

Under de senaste tio åren har Brasilien genomfört flera sociala reformer som bidragit till minskad fattigdom och viss utjämning av inkomstfördelningen. Ändå är Brasilien fortfarande bland de mest ojämlika länderna i världen. Föreläsningen ger en bakgrund till brasiliansk nutidshistoria och diskuterar några av utmaningarna landet står inför.

FÖRELÄSARE Thaís Machado-Borges, docent i socialantropologi, Stockholms universitet

26/11: Ett förändrat religiöst landskap

Pingstkyrkor har under de senaste decennierna fått en allt starkare religiös, social och politisk roll i Latinamerika. De utmanar idag på allvar katolska kyrkan, en av de historiskt sett mäktigaste aktörerna i regionen.

FÖRELÄSARE Magnus Lundberg, docent i missionsvetenskap, Uppsala universitet

3/12: Migranternas resor genom maffians Mexiko

Varje år reser många papperslösa centralamerikaner genom Mexiko på väg mot USA. De färdas genom ett land som de senaste åren skakats av ett blodigt maffiakrig, som krävt uppemot 100 000 människoliv. Föreläsaren har färdats med dessa utsatta migranter och berättar om den sociala och politiska bakgrunden till våldet i Mexiko.

FÖRELÄSARE Erik de la Reguera, författare och journalist med fokus på Latinamerika

10/12: Drömmen om socialism

Revolutionen 1959 gjorde Kuba till en symbol för tredje världens frigörelseidéer. Men med Sovjetblockets fall tycktes också den kubanska revolutionen ta slut. Räddningen blev Venezuelas olja som gav nytt liv åt drömmen om socialism på hela kontinenten. Men vad händer med den drömmen när oljepriserna faller och Kuba reparerar sina relationer med USA?

FÖRELÄSARE Lars Palmgren, journalist, mångårig korrespondent för Sveriges Radio, bosatt i Chile

PROGRAMANSVARIGA Cecilia Bäcklander och Anita Kruckenberg i samverkan med Latinamerikainstitutet

TID Sex torsdagar kl 13.00-14.45:

5/11 – 10/12

LOKAL Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

AVGIFT 550 kr

ARRANGEMANG NUMMER 200

Islam – vardagsreligion med världspolitisk betydelse

Islam är världens näst största religion med över en miljard bekvännare. För muslimer betyder religionen en världsbild och ett livsmönster som sätter sin prägel på vardagen. Den historiska utvecklingen har bidragit till att islam också utnyttjas i politiska syften. Mediernas nyheter innehåller skrämmande rapporter om våld i islams namn. Religionen utnyttjas för att skapa motsättningar och motivera terrorhandlingar. Utomstående makter eller andra muslimska grupper kan utpekade som fiender. En rad av konflikter i dagens värld försvåras av religionens inflytande.

23/9: Islams uppkomst

Muhammed verkade på Arabiska halvön under 600-talet enligt vår tideräkning. Hans förkunnelse förenade arabiska stammar till en gemenskap, som under ett århundrade lade under sig stora delar av Mellanöstern och Nordafrika. Den överväldigande majoriteten samlades under en kalif men minoriteter vägrade att underordna sig. Så uppstod shiitiska grupper.

30/9: Att leva som muslim

Muhammads första bud var tron på en Gud som skapat världen och gett människan i uppdrag att göra gott och ta ansvar för skapelsen. Dessutom tillkommer rituella bud, som ska vara ett stöd men ofta uppfattas som religionens viktigaste innehåll – även av muslimer.

7/10: Guldåldern i Bagdad 750 – 1258

Vetenskap, filosofi, konst och kultur hämtades och underhölls av kalifen i Bagdad. Han ville omge sig med allt som gav kalifatet och religionen anseende. Vetandet hämtades från olika delar av världen, förädlades och fördes vidare till Europa. Det blev grunden för europeiska framsteg i modern tid.

14/10: *Tre stora riken från 1500- till 1700-talet*
Osmanska riket, Iran och Indien. Politisk makt och storslagen arkitektur. Osmanska riket, omfattande Balkan och Mellanöstern, stod i kontakt med Europas stormakter. Stora Moguls rike i Indien är känt för skapelser som Taj Mahal. Mellan dem låg Iran, som förvandlades till ett shiitiskt rike under de stora shahernas tid.

21/10: Kolonialism och reformrörelser

Mötet med Europa, kampen mot stagnation och förfall. Europas militära överlägsenhet betydde att många muslimska länder blev koloniserade under 1700- och 1800-talen. I kolonierna vaknade viljan att komma ikapp Europa, ekonomiskt och socialt. På så sätt uppstod stora

reformrörelser, med utbildning, utveckling och självständighet som mål.

28/10: Migration och motsättningar i modern tid

Vid mitten av 1900-talet blev kolonierna fria. Det innebar stora uppgifter för de befriade staterna. Några ville ta över Västerlandets samhällssyn medan andra slog vakt om det inhemska kulturarvet. Militärer och religiösa ledare tävlade om makten – ofta för att gynna sina egna intressen. Inflyttning till Europa skapade konflikter.

FÖRELÄSARE Christer Hedin, docent i religionshistoria, Stockholms universitet

PROGRAMANSVARIG Anita Kruckenberg

TID Sex onsdagar kl 10.00-11.45: 23/9 – 28/10

LOKAL Zetasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

AVGIFT 550 kr

ARRANGEMANG NUMMER 210

Jobben, välfärden och miljön – kommer Sverige att klara världsekonomin utmaningar?

Minusränta, inflationsmål, globalisering, miljöhot, framtida pensioner – det är några exempel på samhällsekonomska företeelser som har avgörande betydelse för vår vardag, men som bara kan förstås i ett internationellt perspektiv. Dessa aktuella ämnen belyses av sex föreläsare med bakgrund i regering, riksbank, universitet och andra forskningsinstitutioner.

3/11: Sverige – en liten öppen ekonomi i en globaliserad värld

Globaliseringen innebär både möjligheter och risker för Sverige. Företagens produktion flyttar till de platser och länder där tillverkningen kan ske till lägsta möjliga kostnader. Hur ser Sveriges framtid ut i denna värld?

FÖRELÄSARE Rikard Forslid, professor i nationalökonomi, Stockholms universitet

10/11: Inflationen och räntepolitiken

Problemen i Sverige – vilka är regeringens och riksbankens verktyg? Hur hänger räntepolitiken samman med finanspolitiken och arbetsmarknadspolitiken? Hur påverkar en eventuell skulduppbyggnad i stat och hushåll möjligheterna att öka sysselsättning och inkomster?

FÖRELÄSARE Anders Vredin, docent i nationalökonomi, stabschef på Riksbanken

17/11: Långsiktiga aspekter på produktions- och inkomstutveckling

Vilken roll spelar utvecklingen inom skola, universitet och forskningsinstitutioner för Sveriges förmåga att få fram nya idéer och produkter? Det gäller samtidigt att värna allas lika

rätt att lyckas i skolan – hur ska man se på privatiseringarna av verksamheten?

FÖRELÄSARE Magnus Henrekson, professor i nationalekonomi, chef för Institutet för näringslivsforskning

*24/11: Pensionerna på kort och lång sikt.
Hur blir det egentligen?*

Vilka är prognoserna för den fortsatta utvecklingen av produktion och inkomster i Sverige och därmed av pensionerna? Kommer ”bromsen” att slå till igen? Kan vi lita på våra kapitalförvaltare i banker, försäkringsbolag och sparfonder?

FÖRELÄSARE Anna Hedborg, f d socialförsäkringsminister

1/12: Vår miljö och hotet från den globala uppvärmningen – mycket snack och lite verkstad?
Klimatförändringarna sker i allt snabbare takt.

Vår moderna livsstil bygger i grunden på ett kolberoende. Vad behövs av innovationer, investeringar och ekonomisk politik för att vända utvecklingen samtidigt som vår konkurrensförmåga och välfärd bevaras?

FÖRELÄSARE Staffan Laestadius, professor emeritus i industriell utveckling, Kungliga Tekniska högskolan

8/12: Varför ökar inkomstklyftorna – och vad spelar det för roll?

Hur förändras inkomst- och förmögenhetsfördelningen i världen enligt den franske ekonomen Thomas Piketty? Hur skiljer sig Sverige från andra länder? Vilken roll spelar denna utveckling för samhället i stort?

FÖRELÄSARE Jesper Roine, docent i nationalekonomi vid SITE (Stockholm Institute for Transition Economics), Handelshögskolan i Stockholm

PROGRAMANSVARIGA Rolf Eidem och Bo Irlblad

TID Sex tisdagar kl 10.00–11.45: 3/11 – 8/12

LOKAL Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

AVGIFT 550 kr

ARRANGEMANG NUMMER 220

”Konst/Fysik/Teknik – samband och samarbeten”

Konstnärer kan inspireras av aktuella rön inom naturvetenskaperna och det händer att samarbeten uppstår mellan forskare och konstnärer. Nya vägar prövas och ny teknik förs in i skapandet. Möt några konstnärer och konstvetare samt forskare inom fysik, astronomi och teknologi för vilka sådana samband har varit betydelsefulla och ta del av deras idéer och några gränsöverskridande projekt.

24/9: Himlakroppar och naturfenomen i konsten

FÖRELÄSARE Gösta Gahm, professor, Stockholms universitet och Peter Varhelyi, konstnär

1/10: Visning av konsten på

Alba Nova universitetscentrum

Guidad tur med Hans Mühlen, nätansvarig vid AlbaNova, samt uppföljande diskussion med Tove Faye-Wevle, curator

8/10: 1700-talets fysikdemonstrationer – nytta och behaglighet

FÖRELÄSARE Inga Elmqvist Söderlund, fil dr i konstvetenskap, Stockholms universitet

15/10: Om samarbeten mellan forskare och konstnärer

FÖRELÄSARE Margareta Tärnström, konstnär och Jill Höjeberg, konstnär

22/10: Konst och elektronik

FÖRELÄSARE Christian Bohm, fysiker, professor, Stockholms universitet och Peter Hagdahl, professor, konstnär

29/10: Rum för experiment

i konst och vetenskap

FÖRELÄSARE Monica Sand, konstnär, forskare, Arkitektur- och designcentrum

PROGRAMANSVARIGA Gösta Gahm och Tove Faye-Wevle

TID Sex torsdagar kl 14.00-15.45: 24/9 – 29/10

LOKAL Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41

AVGIFT 550 kr

ARRANGEMANG NUMMER 230

Myter om maten

Gräver vi vår grav med kniv och gaffel? Vad ska vi äta för att inte bli feta och sjuka? Hur hållbara är egentligen myndigheternas kostråd? Blir vi feta av fett eller blir vi feta av socker? Tål våra gamla gener den nya maten? Eller är det bättre med ”stenåldersmat”?

Frågor som de här diskuteras intensivt både i medierna och människor emellan. Charlataner och falska profeter får ibland mycket utrymme för att sprida ”sina sanningar”. Men vad säger forskarna? De är överens om mycket – men långt ifrån allt.

5/11: Spelar det någon roll vad vi äter?

Övervikt och fetma är en av västvärldens mest galopperande epidemier, och leder till ämnesomsättningsrubbingar och för tidig död. I framtiden kommer fler människor att dö av övernäring än av svält och undernäring. Kostråden har spelat ut sin roll eftersom människor ändå

inte följer dem; det är svårt att ändra människors matvanor.

FÖRELÄSARE Stephan Rössner, professor emeritus, Karolinska institutet och tidigare överläkare på Överviktsenheten, Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge

12/11: Bantningsdieter – fungerar de i praktiken?

Det finns många sätt som fungerar för att gå ner i vikt för den som har fetma. Men det är viktigt att skilja på råd om viktnedgång vid fetma och allmänna råd om hur man ska äta hälsosamt för att må bra på lång sikt.

FÖRELÄSARE Ingrid Larsson, leg dietist, med dr i näringsfysiologi, Sahlgrenska sjukhuset

19/11: Tänk om vi lever med en stor fet lögn!

Kan kostråden vara fel? Är fett verkligen så farligt som det sägs? Är verkligen mjölkfett farligare än vegetabiliska oljor? Kan det i stället vara så att om vi äter för lite fett så får kroppen också för lite av vissa livsviktiga fettsyror som den inte kan tillverka själv? Innehåller vår moderna mat fel proportioner av olika fettsyror? Är det verkligen bättre med mycket kolhydrater?

FÖRELÄSARE Birgitta Strandvik, professor, Institutionen för biotekniker och näringslära, Karolinska institutet

26/11: De söta dryckerna

är den riktigt stora boven

Vi blir allt fetare trots att fettkonsumtionen minskar. Socker är en viktigare orsak till överviktsepidemin än fett. Fruktos är mer fetmabildande än andra sockerarter. Och socker i flytande form är mer fetmabildande än socker i fast form.

FÖRELÄSARE Charlotte Erlanson-Albertsson, professor i medicinsk och fysiologisk kemi, Lunds universitet

3/12: Från ärtor och fläsk till pasta och pizza

Pasta, paella, pizza och hamburgare. Dagens livsstil och vår moderna mat är väsensskild från det gamla bondesamhällets självhushållning med sill, fläsk, bröd och potatis. Vad betyder maten och måltiden för oss? Och hur blir det framöver? Man kan se ett antal framtidståg som avgår åt olika håll: snabbmatståget, traditionståget, gastronomiståget och friskmatståget.

FÖRELÄSARE Jonas Engman, fil dr i etnologi, sektionschef, Nordiska museet

Smaka på landet

Kan gastronomiska regioner med kvalitetscertifierade traditionella varor kopplade till lokala traditioner och lokal identitet bidra till att skapa tillväxt i Sveriges glesbygder?

FÖRELÄSARE Paulina Rytönen, docent i ekonomisk historia, Södertörns högskola

10/12: Modifierbara kost- och levnadsvanor och hälsosamt åldrande

Vissa cancerformer, hjärtkärlsjukdom och ett flertal andra kroniska sjukdomar kan förebyggas. Genom att ändra våra kost- och levnadsvanor kan många av oss få ett hälsosammare åldrande.

FÖRELÄSARE Alicja Wolk, professor i nutritions-epidemiologi, Karolinska institutet

PROGRAMANSVARIG Britt Olofsdotter

TID Sex torsdagar kl 10.00-11.45: 5/11 – 10/12

LOKAL Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

AVGIFT 550 kr

ARRANGEMANG NUMMER 240

Povel Ramel – en kulturhistorisk resa i glädjens tecken

Povel Ramel är en centralgestalt i det svenska 1900-talets kultur. Hans visor speglar och kommenterar den svenska kulturhistorien på ett unikt sätt. Hans musikproduktion famnar nästan hela 1900-talets populärmusikhistoria från skillingtryck till rock och rymmer även konstmusikaliska drag – allt tolkat med glimt i ögat och jazzig timing. Hans texter bjuder på såväl ordlekar som filosofiska betraktelser, drag från såväl folkliga ballader som moderna poeter.

I denna föreläsningsserie gör fil dr Johanna Broman Åkesson en djupdykning i Ramels produktion. Utifrån olika perspektiv sätts hans verk i relief till samtida och historiska genrer och stilar samt andra text- och musikskapare: Bach, Bellman, Alice Tegnér, Irving Berlin, Taube, Karl Gerhard, Olrog, Fats Waller och många fler. Föreläsningarna bjuder på mängder av musik- och textexempel ur vitt skilda genrer och från flera sekler.

23/9: Povel Ramel och moderniteten

Om Povel Ramels uppväxt, inspirationskällor och början på karriär i den svenska modernitetens framväxt.

30/9: Povel Ramel och litteraturen

Om Povel Ramels anknytning till litteraturhistoriska stildrag och strömningar och hans unika pastisch- och parodikonst.

7/10: Povel Ramel och historien

Om Povel Ramels tolkningar och anspelningar på händelser, företeelser och personer i det förflutna och i samtidshistorien.

14/10: Povel Ramel och världen

Om Povel Ramels exotism, reseskildringar och bild av det svenska kontra det utländska.

21/10: Povel Ramel och filosofin

Om Povel Ramels filosofi – dess tidlösa budskap och dess förankring i historien och samtiden.

28/10: Povel Ramel och musiken

Om Povel Ramel som kompositör, pianist och artist och hans speciella förhållande till musiken.

LITTERATUR: Litteraturförslag finns att hämta på hemsidan

FÖRELÄSARE Johanna Broman Åkesson, fil dr i musikvetenskap, Stockholms universitet

PROGRAMANSVARIGA Bengt Etzler och Anita Kruckenberg

TID Sex onsdagar kl 13.00-14.45: 23/9 – 28/10

LOKAL Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

AVGIFT 550 kr

ARRANGEMANG NUMMER 250

Musik i Norden

De nordiska länderna har mycket gemensamt, men hur är det med musiken? Kan man tala om en ”nordisk ton” eller är vi mer olika än vi tror? Föreläsningsserien fördjupar den problematiken genom konstnärligt och historiskt intressanta nedslag i vart och ett av de fem nordiska länderna, Island, Danmark, Sverige, Norge och Finland. Fokus ligger på konstmusik från barocken fram till vår tid med anknytningar till kyrkans och folkets musik. Upptäckten och upplevelsen av musiken är central. Musikinslag hämtas både från stora och små mästare och därigenom uppmärksammas den bredd som finns i ländernas musik vid sidan av giganter som Grieg, Sibelius och Nielsen.

4/11: Island

11/11: Danmark

18/11: Sverige

25/11: Norge

2/12: Finland

FÖRELÄSARE Göran Bergendal, musikskribent

PROGRAMANSVARIG Anita Welin Clarhäll

TID Fem onsdagar kl 13.00-14.45: 4/11 – 2/12

LOKAL Katasalaen, ABF-huset, Sveavägen 41

AVGIFT 500 kr

ARRANGEMANG NUMMER 260

Den svenska jazzens guldålder

I denna serie fokuserar vi på jazzens guldålder i Sverige, dvs tiden efter freden 1945, då möjligheterna till kontakter och gästspel mellan länderna åter ökade. Parallellt med detta följer vi motsvarande utveckling i andra länder, i synnerhet USA, och diskuterar hur den tidens stora jazzprofiler påverkat nya generationer av musiker i Sverige och internationellt.

Som startpunkt för den svenska jazzens guldålder brukar jazzfestivalen i Paris 1949 nämnas, där den s k Parisorkestern gjorde stor succé. I den ingick bl a Putte Wickman, Arne Domnérus och Carl-Henrik Norin, skickliga jazzmusiker som kom att leda egna band och turnera flitigt i landet. De spelade i olika konstellationer på Nalen, den tidens främsta jazzestråd i Stockholm.

Flera internationellt etablerade jazzmusiker sökte sig till Sverige och gjorde inspelningar tillsammans med svenska musiker, bl a Stan Getz och Quincy Jones. Den tidens internationellt mest uppmärksammade svenska jazzmusiker var Lars Gullin och Bengt Hallberg.

En viktig ingrediens i föreläsningarna är musikexempel, förklaringar och analyser som framförs vid flygeln av Ulf Johansson Werre samt genom inspelningar från CD och Spotify. En framstående jazzmusiker kommer att medverka vid någon av föreläsningarna.

6/10: *Senswing och bebop*

20/10: *Hardbop och cool 1*

3/11: *Hardbop och cool 2*

10/11: *Fritonalt och jazzrock*

17/11: *Svenskt och internationellt i nutid 1*

1/12: *Svenskt och internationellt i nutid 2*

FÖRELÄSARE Ulf Johansson Werre, jazzmusiker och konstnärlig ledare

PROGRAMANSVARIGA Bengt Etzler och Anita Kruckenberg

TID Sex tisdagar kl 10.00-11.45:

6/10, 20/10, 3/11-17/11, 1/12 (reservtid 8/12)

LOKAL Zetasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

AVGIFT 800 kr

ARRANGEMANG NUMMER 270

Internationella strömningar inom arkitekturen

Inom arkitekturen finns idag internationella strömningar som snabbt sprider sig över hela världen. Många kapitalstarka beställare och kommunala politiker föreställer sig att man sätter sitt företag eller sin stad ”på kartan” genom att anlita internationellt kända arkitekter med stjärnstatus. Detta kan ibland resultera i intressanta nytillskott i byggandet men det kan också få förödande konsekvenser och förstöra miljökvälitéer som skapats genom långsiktig och insiktsfull planering, där ny bebyggelse har utformats med hänsyn till platsen och den befintliga miljön.

Det finns också starka regionala och lokala byggtraditioner på olika håll i världen som vid-

makthållits och utvecklats av kunniga arkitekter och planerare, t ex i Portugal, Schweiz, Nederländerna och våra nordiska grannländer. Sverige och Stockholm har också haft en sådan byggnadstradition som nu är hotad av modetänkandet inom arkitekturen i kombination med starka ekonomiska intressen som styr byggandet.

I denna serie speglar vi utvecklingen inom arkitekturen och visar goda och mindre goda exempel på dessa utvecklingstendenser, både i Sverige och utomlands.

25/9: Tidigare stilepoker inom arkitekturen.

- Det klassiska arvet
- Från klassicism till nya uttrycksformer
FÖRELÄSARE Martin Rörby, fil dr i arkitekturhistoria, verksamhetsledare vid Birthe & Per Arwidssons stiftelse

2/10: Modernismen

- Modernismens rötter och uppkomst
  - Österrike, Tyskland, Holland och Frankrike**FÖRELÄSARE** Eva Eriksson, fil dr i arkitekturhistoria, arkitekturkritiker
- Funktionalismens genombrott i Sverige
FÖRELÄSARE Eva Rudberg, docent i arkitekturhistoria, Kungliga Tekniska högskolan

9/10: Postmodernismen

- Postmodernismens bakgrund och framväxt i USA och Europa
FÖRELÄSARE Eva Eriksson, fil dr i arkitekturhistoria, arkitekturkritiker
- Postmodernistiskt byggande i Sverige
FÖRELÄSARE Helena Mattsson, lektor i arkitekturhistoria, Kungliga Tekniska högskolan

16/10: Globaliseringens tidevarv

- Ikonarkitekturen från Frankfurt och Bilbao till Dubai.
- Sökandet efter en motkultur i den kritiska regionalismen i Portugal, Schweiz och Norden.
FÖRELÄSARE Claes Caldenby, professor emeritus i arkitekturens teori och historia, Chalmers tekniska högskola

23/10: Nationella satsningar på arkitektur

- Frankrike – PAN-tävlingar, Les Grand Projects mm
- Nederländerna – Stor statlig satsning på 90-talet. SuperDutch med OMA, MVRDV m fl.
FÖRELÄSARE Sten Gromark, professor i arkitektur, Chalmers tekniska högskola

30/10: Arkitekturpolitiska program

- Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design
FÖRELÄSARE Christer Larsson, arkitekt SAR/MSA, regeringens utredare

- Arkitektens situation i Sverige
Inlägg i paneldiskussion om arkitekturpolitiska program i Sverige.

FÖRELÄSARE Dan Hallemar, arkitekt SAR/MSA, chefredaktör för tidskriften Arkitektur

LITTERATUR: Litteraturförslag finns att hämta på hemsidan.

PROGRAMANSVARIG Bengt Etzler

TID Sex fredagar kl 10.00-12.00: 25/9 – 30/10

LOKAL Zetasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

AVGIFT: 550 kr

ARRANGEMANG NUMMER: 280

Konst eller bara konstigt

Nutida konst kan kännas svår att få grepp om. Vad är det jag ser? I den här serien besöker vi fem av Stockholms spännande moderna konsthallar och får introduktioner och ”nycklar” av kunniga konstvetare och konsthistoriker som guidar oss. Serien slutar med ett besök på Kungliga Konsthögskolan på Skeppsholmen där vi träffar lärare och elever och även får tillträde till verkstäderna och ateljéerna.

Mer information om utställningarna och färdvägar finns på konsthallarnas hemsidor. Högst 30 deltagare. Reservation för eventuella ändringar.

23/9: Artipelag, Hålludden, Värmdö

”Land möter vatten” är en utställning som visar europeiskt och amerikanskt fotografi från 1860 till i dag. Utställningens curator är Peter Calassi som tidigare varit chefsintendent vid MOMA i New York. Inträde för seniorer 130 kr.

FÖRELÄSARE OCH GUIDE Bo Nilsson, konsthallschef

30/9: Edsvik Konsthall

Många vet inte att John Lennon också var konstnär och det var som sådan som han mest av allt ville bli ihågkommen enligt sin hustru Yoko Ono. Nu visas hans Private Collection som hon sammanställt. Hon har bl a gjort grafiska tryck efter Lennons bilder.

FÖRELÄSARE OCH GUIDE Ricardo Donoso, konsthallschef

7/10: Färgfabriken

Under rubriken ”Experiment Stockholm” vill man stimulera oss att pröva nya idéer om staden och ställa frågor. Hur vill vi att den utvecklas och formas? Konstnärer, arkitekter och kreatörer gestaltar spännande projekt.

FÖRELÄSARE OCH GUIDE Karin Englund, projektledare

15/10 Magasin 3, Frihamnen

Här presenteras den nutida österrikiska konstnären Markus Schinwald som utifrån sitt intresse för bl a mode, psykologi, dans och litteratur undersöker hur människans kropp uttrycker vårt inre liv.

Observera att visningen är på en torsdag, tid: kl 13.30-15.00 ca.

FÖRELÄSARE OCH GUIDE meddelas senare på hemsidan

21/10 Kulturhuset, Stockholm

Anna Odell, Okänd kvinna 2009-349701. Ett videoverk som väckte stor uppmärksamhet och debatt för några år sedan. Detta är Anna Odells examensarbete från Konstfack där hon vill ställa frågor om etik, psykiatri och en konstnärs arbetsmetoder. Diskussion i samband med visningen.

Obs tiden: kl 15.15-16.45

FÖRELÄSARE OCH GUIDE Marianne Lindberg De Geer, konstnärlig ledare, konst och design

28/10: Kungliga Konsthögskolan, Skeppsholmen

Någon ur skolans ledning berättar dess historia och om framtiden och redogör för de olika utbildningarna. Därefter får vi besöka ateljéer och verkstäder och till sist deltar vi i en gemensam diskussion. Enkel förtäring till självkostnadspris. OBS! Besöket börjar kl 14 och avslutas ca kl 16.

FÖRELÄSARE någon ur skolledningen

GUIDE Åsa Andersson, forskningskoordinator och Anne Joki Jakobsson, kommunikationsansvarig

PROGRAMANSVARIGA Tove Faye-Wevle och Elisabet Tjernlund

TID Sex onsdagar (15/10 en torsdag)

kl 13.30-15.00 ca: 23/9 – 15/10,
21/10: 15.15-16.45, 28/10 kl 14.00-16.00

AVGIFT 800 kr. Entréer tillkommer.

ARRANGEMANG NUMMER 290

Konst, tanke och tolkning

Konst, tanke och tolkning är en föreläsningsserie där fem konstnärer från fem olika epoker och århundraden presenteras utifrån tolkningar av ett urval av deras verk. Tyngdpunkten ligger på de många budskap och betydelser, ofta dolda, som finns i målningarna. Var och en av konstnärerna är också förmedlare av sin tid och verken analyseras därför också ur en samtida social och historisk kontext.

29/9: Albrecht Dürer

– *Målare, humanist och en germansk Apelles*

13/10: *Artemisia Gentileschi – Kvinna och konstnär på en mansdominerad arena*

27/10: John Henry Fuseli

– *Mardrömmarnas romantiska poesi*

10/11: William Holman Hunt

– *Måleriet som sanning och moral*

24/11: Frida Kahlo

– *Sårad hjort med många ansikten*

FÖRELÄSARE Pia Bengtsson Melin, fil dr, Upplands museum

PROGRAMANSVARIG Catherine Dahlström

TID Fem tisdagar kl 15.00-17.00:

29/9, 13/10, 27/10, 10/11, 24/11

LOKAL Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41

AVGIFT 500 kr

ARRANGEMANG NUMMER 300

Laddat för spännande konsthöst

Stockholms konstmuseer fyller som vanligt sina salar med intressanta utställningar. I höst erbjuder vi två olika visningsserier – den ena i oktober och den andra i november. Varje serie består av fyra visningar och självklart i kunniga föreläsares sällskap. Mer information finns på museernas hemsidor. Du väljer dag, tid och arrangemangsnummer efter schemat här nedan.

Oktobervisningar:

1. Nationalmuseum på Kulturhuset, Galleri 4: *Hemma i framtiden*

Kommer vi kanske att ha det så här hemma? Utställningen visar vardagsdesign om hur vi kan tänkas leva så småningom – och vill också väcka debatt.

FÖRELÄSARE Helén Hallgren Archer, intendent/
Göran Ståhle, fil mag

2. Moderna Museet:

Fotograf Francesca Woodman

Museet visar en samling fascinerande bilder av den amerikanska fotografen Francesca Woodman (1958-1981). Hon har även inspirerat många samtida konstnärer. Vi ser också ett urval verk från museets samling av tidig 1900-tals konst.

FÖRELÄSARE Göran Ståhle, fil mag

3. Millesgården:

Marc Chagall med ryska målarkollegor

Här finns tidiga verk av Chagall ofta med motiv från barndomens Vitebsk. Hans samtida kollegor från tiden 1900-1930 finns med och också flera av det ryska avantgardet som t ex det omtalade konstnärsparet Natalia Gontjarova och Michail Larionov m fl från en vital period i den ryska konsthistorien.

FÖRELÄSARE Karin Olsson, fil kand/
Cecilia Gottfridsson, fil kand

4. *Thielska galleriet: Blommor i konsten*

Gunnar Kaj är blomsterkonstnären som bl a varit ansvarig för dekorationerna vid Nobelfesten i många år. Nu visar han blominstallationer i kombination med historiska pärlarbeten från bl a Venedig och Frankrike. Vi ser också konsthantverk från en samling av minnesblommor.

FÖRELÄSARE Göran Ståhle, fil mag/Cecilia Gottfridsson, fil kand

PROGRAMANSVARIG Hélen Hallgren Archer, intendent

AVGIFT 750 kr

Entréer tillkommer.

TID Fyra onsdagar kl 11.15-12.45: 30/9-21/10

ARRANGEMANG NUMMER 310

TID Fyra onsdagar kl 13.30-15.00: 30/9-21/10

ARRANGEMANG NUMMER 320

TID Fyra onsdagar kl 15.15-16.45: 30/9-21/10

ARRANGEMANG NUMMER 330

TID Fyra torsdagar kl 11.15-12.45: 1/10-22/10

ARRANGEMANG NUMMER 340

TID Fyra torsdagar kl 13.30-15.00: 1/10-22/10

ARRANGEMANG NUMMER 350

TID Fyra torsdagar kl 15.15-16.45: 1/10-22/10

ARRANGEMANG NUMMER 360

TID Fyra fredagar kl 11.15-12.45: 2/10-23/10

ARRANGEMANG NUMMER 370

TID Fyra fredagar kl 13.30-15.00: 2/10-23/10

ARRANGEMANG NUMMER 380

Novembervisningar:

1. *Prins Eugens Waldemarsudde:*

Nordisk symbolism och Karin Broos

Ur ett nordiskt perspektiv presenteras den konstriktning som kallas symbolismen. Nationalromantiska landskap, myt och saga. I Slottet visar Karin Broos målningar.

FÖRELÄSARE Göran Ståhle, fil mag/

Johanna Malmivaara, fil kand

2. *Moderna Museet:*

Olafur Eliasson, skulptur och installation

Han är född och utbildad i Köpenhamn men bor sedan 30 år i Berlin. Eliasson arbetar främst med installationer och använder ofta ljus och vatten som material. Han är även skulptör och har bl a ställt ut i Venedig, London och New York.

FÖRELÄSARE Göran Ståhle, fil mag

3. *Nationalmuseum på Konstakademien:*

Den franske skulptören Auguste Rodin

Du känner igen Kyssen och Tänkaren. De finns med på den stora Rodinutställningen som visas på Nationalmuseum i höst. Här ställs ett stort antal av hans skulpturer ut och man anknyter även till hans kontakter med nordiska konstnärer och samlare.

FÖRELÄSARE Helén Hallgren Archer, intendent/
Karin Olsson, fil kand

4. *Sven-Harrys Konsthall:*

Naivisten Olle Olsson Hagalund

Konstnären fick tillnamnet Hagalund efter den stadsdel i Solna där han bodde. De gamla miljöerna finns ofta med i hans konst men han skildrade också trakten kring sitt sommarhus på Gullholmen på Västkusten eller Paris. Här finns målningar även från privata samlingar som sällan visats tidigare.

FÖRELÄSARE Göran Ståhle, fil mag

PROGRAMANSVARIG Helén Hallgren Archer, intendent

AVGIFT 750 kr

Entréer tillkommer

TID Fyra onsdagar kl 11.15-12.45: 11/11-2/12

ARRANGEMANG NUMMER 390

TID Fyra onsdagar kl 13.30-15.00: 11/11-2/12

ARRANGEMANG NUMMER 600

TID Fyra onsdagar kl 15.15-16.45: 11/11-2/12

ARRANGEMANG NUMMER 610

TID Fyra torsdagar kl 11.15-12.45: 12/11-3/12

ARRANGEMANG NUMMER 620

TID Fyra torsdagar kl 13.30-15.00: 12/11-3/12

ARRANGEMANG NUMMER 630

TID Fyra torsdagar kl 15.15-16.45: 12/11-3/12

ARRANGEMANG NUMMER 640

TID Fyra fredagar kl 11.15-12.45: 13/11-4/12

ARRANGEMANG NUMMER 650

TID Fyra fredagar kl 13.30-15.00: 13/11-4/12

ARRANGEMANG NUMMER 660

Starka
parfym
undanbedes

Vandringar

Konstvandringar

30/9: *"Konst i centralt läge"*

Ett av Stockholms nyaste konstverk finns i den så kallade Järnvägsparken nära Sheraton hotell. Därifrån är det nära till Centralstationen, som har en rik samling av både äldre och nyare konst. Därefter fortsätter vi mot Norra Bantorget som var en del i järnvägens utveckling, men som har förändrats en hel del på senare tid. Här finns arkitektur från skilda epoker och ett antal intressanta minnesmärken över personer och historiska händelser.

MÖTESPLATS Sheraton hotell

7/10: *"Konstvandring från Karlaplan till Garnisonen"*

Vandringen startar vid Karlaplan där vi betraktar Carl Milles Flygarmonument. Därefter vandrar vi längs Karlavägen till kvarteret Garnisonen. När Garnisonen stod klar i början av 1970-talet var ambitionen redan från början att konsten skulle vara en viktig del av helheten. Konstprogrammet har sedan fortsatt under ombyggnationer som skett på senare år och idag finns en mängd intressanta konstverk av både äldre och samtida svenska konstnärer att betrakta.

MÖTESPLATS Karlaplan, Flygarmonumentet

14/10: *"Manligt och kvinnligt i konsten"*

I Stockholms offentliga skulpturskatt finns idag både manliga och kvinnliga konstnärer representerade. Men varför finns så få kvinnor avbildade bland våra stora monument? Hur är kvinnor respektive män framställda i den offentliga konsten? Vilka dolda föreställningar om manligt och kvinnligt finns gömda i konstverken? På denna vandring tar vi på oss genusglasögonen och inbjuder till funderingar kring dessa frågor.

MÖTESPLATS Carl von Linné statyn i Humlegården

FÖRELÄSARE Marie Andersson, konstpedagog och Eva Palmqvist, konstpedagog

PROGRAMANSVARIG Kersti Thornéus

AVGIFT 450 kr

TID Tre onsdagar kl 10.00-11.30 (två grupper):
30/9, 7/10, 14/10

ARRANGEMANG NUMMER 670

TID Tre onsdagar kl 13.00-14.30: 30/9, 7/10, 14/10
ARRANGEMANG NUMMER 680

Kulturhistoriska vandringar på Kungsholmen

Detta är en repris från våren där du får tillfälle att bekanta dig närmare med en av stans idag mycket levande stadsdelar. Kungsholmen fick sitt nuvarande namn av Karl XI, 1672, men den kungliga inblandningen till trots kännetecknas öns historia huvudsakligen av enkla förhållanden, verkstadsindustri och fattigdom. Föreläsningar som föregår vandringarna tecknar den historiska, kulturella och sociala bakgrunden från medeltidens klostervärld till etableringen av sjukhus och myndighetsbyggnader på 1800- och 1900-talen.

Vandring 1: Området kring Hantverkargatan: från Stadshuset till Garnisonen

Samling utanför Stadshusets huvudentré på Hantverkargatan.

Vandring 2: Utmed Fleminggatan: från Separator till den judiska begravningsplatsen Aronsberg

Samling utanför Tekniska Nämndhuset, Fleminggatan 4.

Vandring 3: Utmed Norr Mälarstrand: från gamla Karolinska institutet till Konradsberg

Samling utanför Stadshusets huvudentré på Hantverkargatan.

FÖRELÄSARE/CICERON Berit Dahlström, socionom och Stockholmskännare

PROGRAMANSVARIG Karin Javelin

AVGIFT 600 kr

TID Sex måndagsförmiddagar

FÖRELÄSNINGAR kl 10.00-11.45: 14/9, 28/9, 12/10

VANDRINGAR kl 10.00-12.30: 21/9, 5/10, 19/10

ARRANGEMANG NUMMER 690

TID Sex måndagseftermiddagar

FÖRELÄSNINGAR kl 13.00-14.45: 14/9, 28/9, 12/10

VANDRINGAR kl 13.00-15.30: 21/9, 5/10, 19/10

ARRANGEMANG NUMMER 700

TID Sex tisdagsförmiddagar

FÖRELÄSNINGAR kl 10.00-11.45: 15/9, 29/9, 13/10

VANDRINGAR kl 10.00-12.30: 22/9, 6/10, 20/10

ARRANGEMANG NUMMER 710

Universitetskurser

Starka
parfymer
undanbedes

Senioruniversitetets kurser utgör fristående kurser i respektive ämnen. De har sin motsvarighet antingen vid Stockholms universitet eller närliggande universitet och högskolor, eller utgår ifrån kurser och material som används vid dessa lärosäten.

Kursernas omfattning anges i högskolepoäng. Studietakten innebär normalt motsvarande 7,5 poäng per termin, dvs kvartsfart.

UNDERVISNINGEN består av föreläsningar och/eller seminarier och i förekommande fall av studiebesök eller liknande. Undervisningen meddelas i regel av lärare som undervisar eller har undervisat vid universitet eller högskola eller har doktorsexamen. Några formella behörighetskrav ställs inte, men om särskilda förkunskaper krävs i något ämne för att tillgodogöra sig kursen anges detta särskilt.

Tentamensprov kan anordnas för dem som så önskar. Intyg om godkänt prov lämnas. Obs! Dessa intyg kan inte användas vid ansökan till universitet och högskolor. Våra kurser är inte poänggivande.

KOSTNADER för litteratur och entréavgifter tillkommer. Akademi-bokhandeln, Mäster Samuelsgatan 32, har studeranderabatt på vissa kursböcker mot uppvisande av Senioruniversitetets kallelse.

Ekonomisk historia Grundkurs: 30 poäng. Moment 1:4. Från människans begynnelse till industrialiseringens början

Ekonomisk historia ger ett långsiktigt perspektiv på hur människan har försörjt sig och hur materiella resurser har fördelats mellan individer och regioner. Frågor om vilka förhållanden eller drivkrafter som leder till ekonomisk utveckling och förändring är centrala.

Grundkursen i ekonomisk historia innehåller två inledande terminer, som ger en övergripande kronologisk kunskap om den ekonomiska historien från människans urtid till nutid, en termin om det ekonomiska tänkandets historia samt avslutas med en termins fördjupning inom olika ekonomisk-historiska forskningstraditioner och underämnen.

Denna första termin behandlar tiden fram till industrialiseringens genombrott i Västvärlden. Tonvikten ligger på demografiska förändringar, jordbrukets utveckling och handelns utbredning. Kursen har ett globalt perspektiv men Europa och Sverige kommer under vissa föreläsningar att stå i förgrunden.

Kursen motsvarar 7,5 högskolepoäng.

LITTERATUR Braudel, Ferdinand, Kapitalismens dynamik (2001). Cameron, Rondo & Neal, Larry, Världens ekonomiska historia: från urtid till nutid (2005). Magnusson, Lars, Sveriges ekonomiska

historia (2014). Marks, Robert B., Den moderna världens ursprung (2004). Mc Neill, J. R. & Mc Neill William H, The Human Web (2003). Samtlig litteratur kommer även att användas under termin 2.

KURSLEDARE Ylva S. Sjöstrand, fil dr, Stockholms universitet, e-post: ylva.s.sjostrand@historia.su.se

TID Åtta onsdagar kl 10.00-12.30:

7/10 – 21/10, 4/11 – 2/12

LOKAL Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen. 41

AVGIFT 975 kr

ARRANGEMANG NUMMER 800

Etnologi Fristående kurs: 7,5 poäng. Perspektiv på människa, kultur och samhälle

Etnologi är en empirisk kulturvetenskap som utforskar samtid, historia, och relationerna däremellan. Ämnet har sin bakgrund i den nationalromantiskt inspirerade dokumentationen av förindustriell folkkultur, och har därmed en stark koppling till kulturhistoriska museer, folkminnesarkiv och kulturarvssektorn. Under 1900-talet breddades forskningen i tid och rum. Urbanisering, modernisering och migration blev viktiga studieobjekt, liksom identitet, kategorisering och mångfald. Etnologer skapar ofta själva sitt primärmaterial genom intervjuer, observationer eller arkivstudier.

Under denna kurs kommer du att få en intro-

ducera orientering om etnologi och vilken kunskap som står i fokus för etnologer. Kursen handlar om människan som en kulturell varelse. Det betyder bland annat att begreppet "kultur" kommer att stå i centrum. Genomgående kommer även begreppen kön, etnicitet och klass att diskuteras. Vad betyder de för hur människor kan forma sina identiteter? Och vad har det med kultur att göra?

Kursen motsvarar 7,5 högskolepoäng.

LITTERATUR Ett urval bland följande: Blehr, Barbro, Kritisk etnologi (2001). Ehn, Billy, Löfgren, Orvar & Frykman, Jonas, Försvenskningen av Sverige. Det nationellas förvandlingar (1993). Svensson, Birgitta, Varför etnologi? En ämnesintroduktion till studenter (2012). Öhlander, Magnus, Bruket av kultur. Hur kultur används och görs socialt verksamt (2005).

KURSLEDARE David Gunnarsson, doktorand i etnologi vid institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap, Stockholms universitet, e-post: david.gunnarsson@etnologi.su.se

TID Åtta onsdagar kl 13.30-16.00:

7/10 – 21/10, 4/11 – 2/12

LOKAL Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41

AVGIFT 975 kr

ARRANGEMANG NUMMER 810

Praktisk filosofi
Grundkurs: 30 poäng.
Moment 3:4. Metaetik och tillämpad etik

I Sverige skiljer vi av tradition mellan praktisk filosofi och teoretisk filosofi. Den praktiska filosofin handlar främst om hur man bör handla, medan den teoretiska handlar om vad man bör tro på.

Inom metaetiken diskuterar vi teorier om vad moralen egentligen är för något, och hur man ska tolka moraliska uttalanden. Finns det eviga moraliska sanningar? Är moralen en mänsklig uppfinning som vi skapat för att kunna leva tillsammans? Om jag säger "det är fel att döda", uttrycker jag då främst mina negativa känslor inför dödande, eller gör jag ett faktapåstående?

Inom den tillämpade etiken diskuterar vi konkreta moraliska frågor. Kan det vara rätt att utföra plågsamma medicinska experiment på djur? Skulle det till och med under vissa omständigheter kunna vara rätt att göra det på människor, om tillräckligt mycket stod att vinna? Hur bör vi prioritera patienterna i sjukvården när resurserna är begränsade? När kan det vara rätt att göra abort? Bör politiker uppmuntra ökat eller minskat barnafödande? Sådana frågor kommer vi att diskutera under momentets andra del.

Kursen motsvarar 7,5 högskolepoäng. Nya deltagare är välkomna.

LITTERATUR Bergström, Lars, Grundbok i Värde-teori, andra upplagan 2004, bokförlaget Thales. Ahlenius, Henrik, Vad är moraliskt rätt? Texter i normativ etik i urval, 2004 (andra tryckningen 2010), bokförlaget Thales.

KURSLEDARE Sofia Jeppsson, fil dr, Stockholms universitet, e-post: sofia.jeppsson@philosophy.su.se

TID Åtta fredagar kl 13.00-15.30:

25/9 – 23/10, 6/11 – 20/11

LOKAL Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

AVGIFT 975 kr

ARRANGEMANG NUMMER 820

Kontinental filosofi
Tematisk kurs: 15 poäng.
Moment 2:2.
I begynnelsen var händelsen.

I efterkrigstidens kontinentala filosofi har begreppet händelse intagit en alltmer framträdande plats. Det har spritt sig till marknaden. Varje företag med självaktning erbjuder "events", och upplevelseindustrin blomstrar. Men vad är en händelse? Tillräckligt omvälvande för att göra skillnad mellan före och efter, om det är man ense: i ett slag ritas kartan om, världen har blivit en annan och själv är du inte längre densamme.

I denna kurs granskar vi händelsens omvälvande karaktär med tonvikt på frågorna Var? När? Vem? ur olika, ofta sammanvävda, filosofiska perspektiv: existentiellt, estetiskt, etiskt, religiöst och politiskt. Den första terminen har vi närmat oss händelsen från Plotinus över den ekumeniska mystiken till Martin Heidegger och Claude Romano.

Under hösten kommer vi att fokusera på händelsen som förändringens gåta med avstamp i Platon och vidare över tänkare som Gilles Deleuze och Alain Badiou till Hannah Arendts betraktelse av händelsen som kollektivt fenomen: som revolution.

Man bör ha deltagit i delmoment 1:2 eller odlat motsvarande intresse.

Kursen motsvarar 7,5 högskolepoäng.

LITTERATUR Litteraturlista kommer att finnas tillgänglig innan kursstart på Senioruniversitetets hemsida under fliken Kursmaterial. Kompendium kan hämtas på kansliet innan kursstart.

KURSLEDARE Anna-Lena Renqvist, fil dr, FSL, Konsthögskolan, tfn: 070-374 91 98,

e-post: annalena.renqvist@filosofisktforum.se

TID Åtta torsdagar kl 10.00-13.00:

1/10 – 22/10, 5/11 – 26/11

LOKAL Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41

AVGIFT 1075 kr

ARRANGEMANG NUMMER 830

Geografi
Fristående kurs: 15 poäng.
Naturlandskapet och människan.
Moment 2:2. Litosfären.
Resursutnyttjande

Denna kurs handlar om marken, luften och vattnet, alltså den naturgivna spelplan, på vilken människan och samhället agerar.

Under vårterminen 2015 har vi ägnat oss åt uppbyggande. Under moment 2 ska vi låta naturkrafterna systematiskt bryta ner bergen och skapa ett jordtäckte med hjälp av vittring och erosion. Vilka tillgångar och begränsningar uppstår därvid och hur hanterar människan dem? Klimat och vattentillgång är viktiga faktorer.

Första delen i höst innebär fortsatta systematiska studier. Andra delen är mer tematisk. På ett antal valda exempel tillämpas ett samlat geografiskt synsätt, då vi dels ställer människan mot naturkrafterna, dels undersöker effekterna av våra ingrepp i naturlandskapet och geosystemen, i stort och i smått.

Kursen utgår från Kandidatprogrammet i geografi vid Stockholms universitet.

En heldagsexkursion i varierad skogsterräng i närområdet konkretiserar delar av kursinnehållet och ger övning i konsten att läsa landskapet.

Kursen motsvarar 7,5 högskolepoäng. Nya deltagare är välkomna.

LITTERATUR Perhans, K-E, Istidens landskap, Jordarter och terrängformer, 2002. Perhans, K-E, Exogena processer och landformer, 2004. Sveriges National Atlas (SNA): Berg och jord. Referenslitteratur och Internetkällor meddelas vid kursstarten.

KURSLEDARE Anders Yrgård, fil lic i naturgeografi, Stockholms universitet,
 e-post: anders.yrgard@hotmail.com

TID Åtta måndagar kl 10-12.30:
 28/9, 5/10, 12/10 (prel heldagsexkursion), 19/10, 2/11, 9/11, 16/11, 23/11

LOKAL Geovetenskapens hus, sal Y23. T-bana Universitetet

AVGIFT 1300 kr inkl bussresa och visst kopierat kartmaterial för övningsändamål.

ARRANGEMANG NUMMER 840

Historia
Grundkurs: 30 poäng.
Moment 3:4. Sveriges historia 800-2000

Historia handlar om människor förr: hur de försörjde sig, hur de tänkte och hur de bar sig åt mot varandra. Ämnesbredden är stor, både i tid och rum. Synsätten är många. Genom att studera historia kan du bättre förstå och kunnigare

diskutera det som händer i dagens samhälle, här i Sverige och i världen. Det kritiska tänkandet genomsyrar utbildningen och ökar din förmåga att självständigt ta ställning till historiska problem och förklaringar. Här får du möjligheter att tänka om! Undervisningen består av föreläsningar, seminarier och ett museibesök.

Under den tredje terminens studier kommer vi att lära oss mer om Sverige. Fokus kommer att ligga på olika teman: Statens utveckling från hövdingadöme till modernt välfärdssamhälle. Ekonomins utveckling från byteshandel till global masskonsumtion. Kvinnors och mäns relationer, från det gemensamma arbetet på gården via hemmafrun till dagens jämställda (?) kvinnor.

Kursen motsvarar 7,5 högskolepoäng. Nya deltagare är välkomna.

LITTERATUR Lindkvist, Thomas & Sjöberg, Maria, Det svenska samhället. Del 1, 800-1720. Klerkernas och adelns tid, 2 uppl. Studentlitteratur, Lund 2006. Hedenborg, Susanna & Kvarnström, Lars, Det svenska samhället. Del 2, 1720-2000. Böndernas och arbetarnas tid. 2 uppl. Studentlitteratur, Lund 2006. Textkompendium; Källkompendium

KURSLEDARE Niklas Ericsson, fil dr, Stockholms universitet, tfn 070-731 19 48

e-post: niklas.ericsson@historiker.se

TID Åtta fredagar kl 9.30-12.00:

18/9, 25/9, 2/10, 16/10 (halvgrupp), 23/10 (halvgrupp), 6/11, 13/11 (museibesök), 20/11 (halvgrupp), 27/11 (halvgrupp), 4/12

LOKAL Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41

AVGIFT 975 kr

ARRANGEMANG NUMMER 850

Historia
45 poäng.
Moment 5:6. Modern tid 1800-2000

Historia handlar om människor förr: hur de försörjde sig, hur de tänkte och hur de bar sig åt mot varandra. Ämnesbredden är stor, både i tid och rum. Synsätten är många. Genom att studera historia kan du bättre förstå och kunnigare diskutera det som händer i dagens samhälle, här i Sverige och i världen.

Under kursens femte termin kommer vi att följa konsekvenserna av industrialiseringen och uppbyggnaden av det moderna samhället. Vi läser om hur den tidiga europeiska kolonialismen övergår i imperialism och hur de nya staterna hanterar internationella konflikter under världskriget. Samtidigt med allt detta sker även en fundamental förändring i Europa, nämligen utvecklingen av de demokratiska principerna och välfärdssamhällets framväxt i Europa. Ett genom-

gående tema denna termin är globaliseringen. Tonvikten ligger på Europas historia. Kursen motsvarar 7,5 högskolepoäng. Nya deltagare är välkomna.

LITTERATUR McKay, John P. et al, A History of World Societies, 9 uppl., Houghton Mifflin, Boston 2013. Cameron, Rondo, Världens ekonomiska historia från urtid till nutid, 2 uppl. Studentlitteratur 2005. Hedenborg, Susanna & Kvarnström, Lars, Det svenska samhället. Del 2, 1720-2000. Böndernas och arbetarnas tid. 4 uppl. Studentlitteratur, Lund 2012.

KURSLEDARE Niklas Ericsson, fil dr, Stockholms universitet, tfn 070-731 19 48

e-post: niklas.ericsson@historiker.se

TID Åtta torsdagar kl 9.30-12.00: 17/9, 24/9, 1/10, 15/10, 5/11, 12/11 (museibesök), 19/11, 3/12

LOKAL Utsikten Konferens, Rehnsgatan 20, 6 tr
AVGIFT 975 kr

ARRANGEMANG NUMMER 860

Historia

Fristående kurs: 15 poäng.

Stockholms historia

Moment 1:2. Det gamla Stockholm

Kursen tar upp Stockholms historia över två terminer. Under den första terminen kommer vi att följa stadens utveckling från dess början fram till dess att den moderna staden börjar växa fram runt sekelskiftet 1800.

Vi kommer att fördjupa oss bland mycket annat i stadsplanering från grundandet och utbredningen under 1600-talet, skråväsendets framväxt under medeltiden, borgmästarnas och rådmännens arbete, brottsligheten under stormaktstiden och köpmännens villkor under frihetstiden. Stockholm sätts också in i de storpolitiska sammanhangen, som när Gustav Vasa ville bygga upp en stark stat i Sverige – med Stockholm som den viktigaste pusselbiten. Vi läser även om vardagslivet, såsom det kunde te sig för kvinnor, invandrare och gamla.

Vi läser litteratur om Stockholm, studerar källor från den stockholmska verkligheten och diskuterar bilder, målningar och kartor. Undervisningen består av föreläsningar, seminarier då vi diskuterar texter och ett museibesök.

Kursen motsvarar 7,5 högskolepoäng.

LITTERATUR Kompendier och ett allmänt översiktsverk över Stockholms historia, t ex Nilsson, Lars (red). Staden på vattnet, del 1, 1252-1850 (Stockholm 2002) eller Ericson, Lars, Stockholms historia (Lund 2001).

KURSLEDARE Niklas Ericsson, fil dr, Stockholms universitet, tfn 070-731 19 48

e-post: niklas.ericsson@historiker.se

TID Åtta onsdagar kl 9.30-12.00:

16/9, 23/9, 30/9, 14/10, 4/11, 11/11 (museibesök), 18/11, 2/12

LOKAL Utsikten Konferens, Rehnsgatan 20, 6 tr
AVGIFT 975 kr

ARRANGEMANG NUMMER 870

Idéhistoria

Grundkurs: 30 poäng.

Moment 1:4. Antiken och medeltiden

Idéhistoria handlar om tänkandets historia från antiken till vår egen tid; föreställningar om världen och kosmos, naturen och kulturen, etiken och politiken.

Kursen i idéhistoria under hösten 2015 motsvarar det första momentet på grundkursen i ämnet vid universitetet. Det ägnas helt åt antiken och medeltiden fram till ca 1350. Avsikten är att öka förståelsen för vissa idékomplex såsom den aristoteliska respektive den platoniska tanketraditionen vilka senare i olika skepnader och på alla handa sätt genom hela historien har präglat vårt sätt att se på naturen, människan och världen.

Momentet rymmer också svar på frågan varför den grekiska filosofin i allmänhet kom att få en så dominerande roll i den västerländska kulturen. Därtill innehåller momentet en översikt över en rad väsentliga företeelser i historien såsom framväxten av vissa moderna politiska begrepp och modeller såsom demokratin som styrelseskick eller rättstatstanken som ideal. Dessutom kommer momentet att belysa mötet mellan kristendomen och filosofin i olika omgångar liksom uppkomsten av ytterligare en världsreligion, islam, och den effekt denna fick på utvecklingen.

Kursen motsvarar 7,5 högskolepoäng.

LITTERATUR Litteraturlista kommer att finnas tillgänglig innan kursstart på Senioruniversitetets hemsida under fliken Kursmaterial.

KURSLEDARE Erland Sellberg, professor, Stockholms universitet, e-post: erland.sellberg@idehist.su.se

TID Åtta onsdagar kl. 13.00-15.30:

7/10-11/11 samt 25/11-2/12

LOKAL Zetasalen, ABF-huset, Sveavägen 41
AVGIFT 975 kr

ARRANGEMANG NUMMER 880

Idéhistoria

Fristående kurs: 7,5 poäng.

Kreativitet och kreativ problemlösning

I den allmänna debatten talas det ofta om nödvändigheten av "kreativitet" och behovet av att visa upp ett "kreativt förhållningssätt". Men vad är kreativitet, och hur ska man förklara denna märkliga mänskliga egenskap? Vad är det som

gör att en del snabbt hittar nya och annorlunda utvägar ur problem när andra suckar, klagar och kör fast.

I kursen "Kreativitet och kreativ problemlösning" går vi igenom ett antal teorier om vad kreativitet är och hur man ska få den att blomstra. Vi tar också upp forskningen om vad som gynnar framväxten av "kreativa miljöer" och hur man kan tackla problem på nya sätt. Men kursen går inte enbart igenom olika teorier. En stor del av tiden ägnas åt att pröva metoder för kreativ problemlösning. Vi kommer också att beröra frågan om kreativitet och ålder. Ofta förutsätts att det är de unga i samhället som ska stå för öppenhet och nytänkande men är det så? Detta och mycket annat kommer att tas upp under kursens gång.

LITTERATUR Vedin, Bengt-Arne. Innovation och kreativitet, Alhambra, 2000. Cohen, Gene D. Den mogna människan: kraften i den åldrande hjärnan. Bromberg, 2014. Skoglund, Crister, Från Moses till Sperry – några föreställningar om kreativitet och skapande genom tiderna. En valfri bok av Edward DeBono. Ytterligare texter kan tillkomma.

KURSLEDARE Crister Skoglund, docent i idéhistoria, Södertörns högskola, tfn 070-858 01 63

TID Åtta torsdagar kl 13.00-15.30: 1/10 – 15/10, 29/10 – 26/11

LOKAL Per-Albinsalen, ABF-huset, Sveavägen 41
AVGIFT 975 kr

ARRANGEMANG NUMMER 890

Konstvetenskap
Grundkurs: 30 poäng.
Moment 1:4. Antiken till medeltiden

Uppdelat på fyra terminer studeras den västerländska konstens historia från antiken till nutid. I fokus för studiet står den stora traditionens arkitektur, skulptur, och inte minst måleri. Stor vikt läggs vid att ur olika perspektiv betrakta konsten som yttringar inom ett samhälleligt och kulturhistoriskt sammanhang. Kursens första moment omfattar tidsspännet från antiken till den av kristenheten dominerade epok som kallas medeltid. Kursmoment två ägnas perioden 1400-1700, renässansens och barockens former och ideal. Kursmoment tre fokuserar på perioden 1700-1900, den framväxande modernismen. Under det avslutande fjärde kursmomentet står 1900-talet fram till vår egen nutid i fokus.

Undervisningen sker i form av föreläsningar som uppmuntrar och inbjuder till dialog och diskussion.

Kursen motsvarar 7,5 högskolepoäng.

LITTERATUR Stokstad, Marilyn & Cothren, Michael W, Art History, 5th edition, Pearsons förlag.

KURSLEDARE Nina Weibull, fil dr, f d 1:e intendent, Konstsamlingarna, Stockholms universitet, e-post: nina.weibull@telia.com

TID Åtta tisdagar kl 13.00-15.30: 6/10 – 27/10, 10/11 – 1/12

LOKAL Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41
AVGIFT 975 kr

ARRANGEMANG NUMMER 900

Konstvetenskap
Fristående kurs: 15 poäng.
Konst och arkitektur under 1900-talet
Moment 1:2. Konst och arkitektur under 1900-talet, del 1

Med utgångspunkt i 1800-talets slut gör vi i denna kurs en kronologisk exposé över 1900-talets olika konst-och arkitekturriktningar. Vi kommer också att ta upp den samtida konsten och arkitekturen.

Konstens roll och konstnärsrollens förändring under 1900-talet kommer att diskuteras. Under kursens gång kommer vi att se hur olika konst-riktningar och estetisk experimentlusta gång på gång förändrar förutsättningarna för vad konst är och vad en konstnär gör.

På arkitekturens område kommer vi att följa den modernistiska arkitekturen från de tidiga pionjärerna till den världsomspännande arkitekturstil som kallas den internationella stilen. Vi kommer också att diskutera motståndet mot modernismen. Den experimentella och visionära arkitekturen under 1960-talet och postmodernismen blir därefter ämnen för vår uppmärksamhet. Avslutningsvis ägnar vi oss åt den samtida konsten och arkitekturen.

Kursen motsvarar 7,5 högskolepoäng.

LITTERATUR Brettel, Richard, Modern Art 1851-1929. Gössel, Peter och Leuthauser, Gabrielle, Architecture in the 20th century. Johannesson, Lena (red.) Konst och visuell kultur i Sverige 1810-2000.

KURSLEDARE Peder Fallenius, fil dr, verksam vid The Swedish Program, Handelshögskolan i Stockholm, tfn 070-254 16 16

e-post: peder.fallenius@swedishprogram.org
TID Åtta fredagar kl 9.30-12.00: 25/9, 9/10 – 30/10, 13/11 – 27/11

LOKAL Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41
AVGIFT 975 kr

ARRANGEMANG NUMMER 910

Litteraturvetenskap
Grundkurs: 30 poäng.
Moment 1:4. Litteraturen och dess historia från antiken till medeltiden

Människor har i alla tider berättat historier och skapat olika former av litteratur. I vår litteraturvetenskapliga kurs behandlas litteraturen och dess historia från antiken till nutid. Kursen syftar till att vidga förståelsen för olika typer av litterära verk, att ge kunskaper om främst den västerländska litteraturens utveckling samt att ge inblick och övning i litteraturvetenskaplig teori och metodik.

Moment 1 omfattar antikens och medeltidens litteratur. Vi läser prosa, epik, lyrik och dramatik. Exempel på författare och texter som läses: Homeros, Sapfo, Sofokles, Bibeln, Vergilius och Dante. Fokus ligger på de enskilda texterna men kursen ger även kunskaper om mer övergripande aspekter av den västerländska litteraturens historia.

Höstens moment förutsätter inga förkunskaper i litteraturvetenskap och kan även med fördel läsas av deltagare som tidigare följt senare delar av kursen.

Kursen motsvarar 7,5 högskolepoäng.

KURSLEDARE Håkan Trygger, doktorand i litteraturvetenskap vid institutionen för kultur och estetik, Stockholms universitet, e-post: hakan.trygger@littvet.su.se
TID Åtta måndagar kl 13.00-15.30: 14/9, 21/9, 5/10, 19/10, 2/11, 16/11, 30/11, 14/12
LOKAL 14/9: Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41. 21/9, 19/10, 16/11, 30/11, 14/12: Utsikten, Rehnsgatan 20, 6 tr
5/10, 2/11: Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41
AVGIFT 975 kr
ARRANGEMANG NUMMER 920

Psykologi
Fristående kurs: 7,5 poäng.
Kognitiv neuropsykologi I:
Hur fungerar våra hjärnor?

Kunskapen om hjärnan ökar i snabb takt framförallt beroende på nya metoder som gör det möjligt att studera vad som pågår i våra hjärnor när vi upplever, tänker, minns och känner. Flera mycket stora forskningsprojekt bedrivs i Europa, USA och Japan och vi kan förvänta oss en fortsatt stark kunskapsutveckling inom kognitiv neuropsykologi och närliggande områden de närmaste åren. Det kan med fog hävdas att vi befinner oss i hjärnans århundrade.

Kursen tar upp den forskning som pågår i dag och de metoder som används för att studera hjärnan. Följande teman behandlas under kursen: (1) Hjärnans uppbyggnad och funktion; (2) Metoder för studier av hjärnan; (3) Sinnen, upplevelser och motorik; (4) Inläring och minnesfunktioner; (5) Medvetande, tänkande och språk; (6) Känslor och affekt; (7) Hjärnans plasticitet och vad som gynnar hjärnans funktioner under livets gång.

Kursen motsvarar 7,5 högskolepoäng.

LITTERATUR Litteraturlista kommer att finnas tillgänglig innan kursstart på Senioruniversitetets hemsida under fliken Kursmaterial.

KURSLEDARE Lennart Högman, fil dr, Stockholms universitet, e-post: lhn@psychology.su.se

TID Åtta måndagar kl 10.00-12.30: 28/9 – 26/10, 16/11, 30/11, 7/12

LOKAL Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41

AVGIFT 975 kr

ARRANGEMANG NUMMER 930

Religionshistoria
Grundkurs: 30 poäng. Moment 4:4.
Syd- och Östasiens religioner:
hinduism, buddhism samt Kinas och Japans religioner

I den här delkursen studeras religioner med ursprung i Syd- och Östasien, hinduismen, buddhismen och konfucianismen samt daoismen från Kina och Japans religioner. I fokus står de religiösa föreställningarna, religionernas historia från äldsta tid fram till nutiden och deras förhållande till samhälle och kultur.

Kursens fyra moment är fristående och kan läsas var för sig och förutsätter inga förkunskaper i religionshistoria. Höstens moment kan med fördel läsas även av deltagare som tidigare läst andra delar av kursen. Ett studiebesök tillkommer.

Kursen motsvarar 7,5 högskolepoäng.

LITTERATUR Jacobsen, Knut, Hinduismen. Jacobsen, Knut, Buddhismen. Earhart, Byron, Japanese religions. Xinzhong Yao och Yanxin Zhao, Chinese religion. E-resurser.

KURSLEDARE Sten Skånby, fil dr, Religionshistoriska avdelningen, Stockholms universitet, tfn 070-812 67 57

TID Åtta tisdagar kl 10.00-12.30: 29/9 – 20/10, 3/11 – 24/11

LOKAL Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41

AVGIFT 975 kr

ARRANGEMANG NUMMER 940

Kurser i studiecirkelform

Studiecirkeln är en studieform i det lilla formatet och förutsätter ett aktivt engagemang från deltagarnas sida. Deltagarantalet är därför i de flesta fall begränsat till 14 (exklusive kursledaren). Om antalet deltagare är fler eller färre än 14, anges detta vid respektive kurs.

De flesta språkkurserna, skrivarkurserna och matematikkursen är läsårskurser. Detta innebär att den som deltar i kurs på höstterminen erbjuds möjlighet att anmäla sig med förtur till samma kurs på vårterminen.

TID Höstterminens kurser pågår vanligtvis under veckorna 39-48. (Fredagskurserna pågår dock t o m den 4/12, eftersom det inte är några kurser på Allhelgonaafton). Om någon lektion ställs in, t ex på grund av kursledarens sjukdom, läses den inställda lektionen in i veckan efter den ordinarie kursidens slut.

LOKALERNA är handi-kappanpassade om inte annat anges.

Med hänsyn till många allergiker undanbedes starka parfymer. Eftersom vi har ömtåliga parkettgolv, får broddar och broddförsedda skor inte användas inomhus.

KONTAKTPERSON för studie-cirklarna är Astrid Mellbom, tfn 08-765 84 13 (hemtelefon).

Språk

För att undervisningen ska bli givande för alla och resultatet gott är det viktigt att deltagarna i en språkgrupp har ungefär samma färdighetsnivå. Byt därför gärna kursnivå, om du känner att du befinner dig i fel grupp.

För kurserna i arabiska, engelska, franska, italienska, nygrekiska, ryska, spanska och tyska tillämpar Senioruniversitetet Europarådets nivåskala. Denna skalas färdighetsnivåer utgör grund för de olika språkens kursplaner A1, A2, B1, B2, C1 och C2. För att få hjälp att hamna på rätt nivå, bör du göra ett eget språktest som du rättar själv! Webbaserade tester finns i de vanligaste språken och du kan gratis genomföra testet på nätet:
<http://folkuniversitetet.se/Las-mer-om-sprak/Spraktest/>
Webbaserade-spraktest/.

I terminsprogrammet står språkkurserna i ordning efter kraven på förkunskaper.

Observera att språkkurserna är läsårskurser.

Europarådets nivåskala för självbedömning

Europarådets nivåskala är en skala för självbedömning. Om du nått upp till målen för en viss nivå ska du följa en kurs på nästa nivå. (Om du t ex har nått målen för A1 ska du alltså börja på nivå A2.)

NIVÅ A1. Jag kan förstå och använda mycket enkla ord och fraser i de mest grundläggande vardagslivssituationerna. Jag kan presentera mig själv och andra och ställa frågor om t ex var och hur någon bor, var någon arbetar och jag kan själv svara på liknande frågor. Jag kan kommunicera hjälpligt på ett mycket enkelt sätt om samtalspartnern talar långsamt och tydligt.

NIVÅ A2. Jag kan förstå fraser och de vanligaste orden som har att göra med shopping, närgeografi o dyl. Jag kan kommunicera i enkla sammanhang och använda ett antal fraser för att på ett enkelt sätt beskriva min familj och andra människor, hur jag lever och bor, min utbildningsbakgrund och mitt nuvarande eller senaste arbete.

NIVÅ B1. Jag kan förstå huvuddragen i tydligt standardspråk som man regelbundet möter i arbetet och på fritiden. Jag kan hantera de flesta situationer som kan uppstå under resor i ett område där språket talas. Jag kan oförberedd ge mig in i samtal om kända, vardagliga ämnen. Jag kan ge skäl och förklaringar till mina åsikter.

NIVÅ B2. Jag kan följa huvuddragen i komplexa texter. Inom mitt specialområde förstår jag även fackdiskussioner. Jag kan kommunicera flytande, så att ett samtal med en infödd går i stort sett problemfritt. Jag kan förklara min ståndpunkt i en problemsituation och kan diskutera olika lösningars för- och nackdelar.

NIVÅ C1. Jag kan läsa en stor mängd krävande, även längre texter. Jag kan uttrycka mig nästan helt spontant och obehindrat utan att leta efter ord. Jag kan använda språket effektivt för sociala och yrkesmässiga ändamål. Jag kan uttala mig klart och välstrukturerat om komplexa sakförhållanden och ge utförliga beskrivningar eller rapporter.

NIVÅ C2. Jag kan utan problem förstå så gott som allt som jag hör eller läser och referera fakta och argument. Jag kan uttrycka mig spontant och helt flytande i så gott som alla situationer. Jag kan förstå och använda stilvariationer och andra finesser (t ex ironi). Mitt språk är korrekt och varierat.

Arabiska

Arabiska talas av bortåt 200 miljoner människor i mer än 20 länder. Skriftspråket kallas modern standardarabiska. Med standardarabiska är det möjligt att göra sig förstådd i hela arabvärlden.

Beträffande nivåbeteckningarna A1-A2 se här bredvid.

A2:1, Kommunikativ arabiska, nybörjarkurs, sjunde terminen

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Vi lär oss modern standardarabiska – det gemensamma språket för hela arabvärlden. Stor vikt läggs vid att öva att klara sig i vardagssituationer. Vi bygger upp ordförrådet och vi lär oss grammatikens grunder. För att delta i denna kurs bör du ha följt Senioruniversitetets kurs om 120 timmar (sex terminer) eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE George Nehme, auktoriserad tolk, universitetsstudier i modern standardarabiska, tfn 08-660 96 32,

e-post: nehmegeorge@hotmail.com

STUDIEMATERIAL Arabic with ease (förlag Assimil), fr o m kap 28.

TID Tio måndagar kl 9.30-11.00: 21/9 – 23/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, Sorbonne

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 400

A2:2, Kommunikativ arabiska, fortsättningskurs

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Vi fortsätter att bygga upp ordförrådet och träna på grundläggande grammatik. Vi utvecklar förmågan att kommunicera muntligt och skriftligt. Textboken ger en insyn bl a i arabiskt liv och arabisk kultur. För att delta i denna kurs bör du ha följt Senioruniversitetets kurs 220 timmar (elva terminer) eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Nadia Knight, fil kand, tidigare lärare vid bl a Stockholms universitet och UD, tfn 08-756 11 92, e-post: kmmichael.knight@gmail.com

STUDIEMATERIAL Y Haddad, J Ingle, Simple Arabic, M Gaafar, J Wightwick, Easy Arabic Reader fr o m sid 119 samt kursledarens eget material.

TID Tio måndagar kl 11.30-13.00: 21/9 – 23/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 401

Engelska

HUVUDLÄRARE Karin Möller

Beträffande nivåbeteckningarna B1-C1, se sid 28.

Improve your English (1)

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. Syfte: att utveckla språkriktighet i tal och skrift. Kursens huvuddelar består av konversation, grammatik- och ordförrådsövningar.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Karin Möller, fil dr, tfn 011-12 10 68, 073-56 56 431, e-post: kskmoller@outlook.com

STUDIEMATERIAL J Kosinski, Being There, B Emecheta, Second-Class Citizen och H Plith, English Grammar Check (gy kurs B/steg 6).

TID Tio måndagar kl 15.30-17.00: 21/9 – 23/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 402

Improve your English (2)

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. Syfte: att utveckla språkriktighet i tal och skrift. Kursens huvuddelar består av konversation, grammatik- och ordförrådsövningar.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Karin Möller, fil dr, tfn 011-12 10 68, 073-56 56 431, e-post: kskmoller@outlook.com

STUDIEMATERIAL B Emecheta, Second-Class Citizen och H Plith, English Grammar Check (gy kurs B/steg 6).

TID Tio måndagar kl 11.30-13.00: 21/9 – 23/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 403

Improve your English (3)

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. Syfte: att utveckla språkriktighet i tal och skrift. Kursens huvuddelar består av konversation, grammatik- och ordförrådsövningar.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Karin Möller, fil dr, tfn 011-12 10 68, 073-56 56 431, e-post: kskmoller@outlook.com

STUDIEMATERIAL G Naylor, The Women of Brewster Place och H Plith, English Grammar Check (gy kurs B/steg 6).

TID Tio måndagar kl 13.30-15.00:

21/9 – 23/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 404

Improve your English (4)

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. Syfte: att utveckla språkriktighet i tal och skrift. Kursens huvuddelar består av konversation, skrivövningar samt grammatik- och ordförrådsövningar.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Jonathan Stoch, tfn 070-766 0610, e-post: jonathan.stoch@folkuniversitetet.se

STUDIEMATERIAL R Dahl, Kiss Kiss och Oxford Word Skills (Intermediate) Student's Pack (Book and CD-ROM). (Kan endast köpas in på www.bokus.com eller www.adlibris.com).

TID Tio tisdagar kl 9.30-11.00: 22/9 – 24/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 405

Improve your English (5)

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. Syfte: att utveckla språkriktighet i tal och skrift. Kursens huvuddelar består av diskussion av boken, konversation och ordförrådsövningar.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Jonathan Stoch, tfn 070-766 06 10, e-post: jonathan.stoch@folkuniversitetet.se

STUDIEMATERIAL R Dahl, Kiss Kiss och Oxford Word Skills (Intermediate) Student's Pack (Book and CD-ROM). (Kan endast köpas in på www.bokus.com eller www.adlibris.com).

TID Tio onsdagar kl 15.30-17.00:

23/9 – 25/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 406

Discussing the Latest News (1)

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. A course for those who want to practice their English by discussing what is on in the media (newspapers, TV). We will focus on current everyday English and a useful modern vocabulary. As an integrated part of the course there will be pronunciation practice, some grammar where needed, introduction of new trends in British and American society.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Bradley Knopff, BA in North American Literature, PhD in Social Anthropology, e-post: bdknopff@gmail.com

STUDIEMATERIAL Texter som tillhandahålls av kursledaren.

TID Tio fredagar kl 9.15-10.45:
25/9 – 4/12 (ej 30/10)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 407

Discussing the Latest News (2)

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. A course for those who want to practice their English by discussing what is on in the media (newspapers, TV). We will focus on current everyday English and a useful modern vocabulary. As an integrated part of the course there will be pronunciation practice, some grammar where needed, introduction of new trends in British and American society.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Jonathan Stoch, tfn 070-766 06 10 e-post: jonathan.stoch@folkuniversitetet.se

STUDIEMATERIAL Texter som tillhandahålls av kursledaren.

TID Tio tisdagar kl 11.30-13.00:
22/9 – 24/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 408

Discussing literature

KURSPLAN PÅ NIVÅ C1. We will discuss modern English literature from a novel or short stories as well as other literary extracts. This course will also give you the opportunity to build up and improve your English vocabulary. Each participant will be able to participate in a vibrant discussion forum regarding the authors' work as well as other chosen articles or materials.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Bradley Knopff, BA in North American Literature, PhD in Social Anthropology e-post: bdknopff@gmail.com

STUDIEMATERIAL Ch Larson, Under African Skies (1997) (Farrar, Strauss & Giroux).

TID Tio måndagar kl 15.30-17.00:
21/9 – 23/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 409

Franska

HUVUDLÄRARE Lillian Hedman

Nära 120 miljoner människor har franska som modersmål, vilket gör franskan till världens nionde största språk. Franska är officiellt språk eller undervisningsspråk i ett trettiotal länder i Europa, Nord- och Mellanamerika, Afrika och Asien.

Beträffande nivåbeteckningarna A1-C2, se sid 28.

Repetitionskurser (nivå A1 och A2):

A1:1, Vous avez oublié votre français? (första terminen)

KURSPLAN PÅ NIVÅ A1. En kurs för "falska" nybörjare. Kursen vänder sig till dig som för länge sedan läst litet franska och som tycker dig ha glömt det mesta.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Harriette Persson, fil mag, tfn 070-555 11 17,

e-post: harriette.persson@isd.su.se

STUDIEMATERIAL B Tillman m fl, Escalade 1, textbok, övningsbok, facit.

TID Tio onsdagar kl 11.30-13.00:
23/9 – 2/12 (ej 25/11)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 410

A1:2, Vous avez oublié votre français? (andra terminen)

KURSPLAN PÅ NIVÅ A1. En kurs för "falska" nybörjare. Kursen vänder sig till dig som för länge sedan läst litet franska och som friskat upp dina kunskaper under en termin.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Harriette Persson, fil mag, tfn 070-555 11 17,

e-post: harriette.persson@isd.su.se

STUDIEMATERIAL B Tillman m fl, Escalade 1, textbok, övningsbok, facit fr o m kap 10.

TID Tio onsdagar kl 9.30-11.00:
23/9 - 2/12 (ej 25/11)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 411

**A2:1a, Vous avez oublié votre français?
(tredje terminen)**

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. En kurs för ”falska” nybörjare. Kursen vänder sig till dig som för länge sedan läst litet franska och nu vill fortsätta friska upp dina kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Lillian Hedman, fil mag,
tfn 08-712 57 53,
e-post: lillian.hedman@telia.com

STUDIEMATERIAL B Tillman m fl, Escalade 2,
textbok, övningsbok, facit, 2013.

TID Tio tisdagar kl 9.30-11.00:
22/9 – 3/12 (ej 27/10)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne
AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 412

**A2:1b, Vous avez oublié votre français?
(tredje terminen)**

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. En kurs för ”falska” nybörjare. Kursen vänder sig till dig som för länge sedan läst litet franska och nu vill fortsätta friska upp dina kunskaper

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Margot Björkman, fil mag,
tfn 08-754 24 73, e-post: margot.b@tele2.se

STUDIEMATERIAL B Tillman m fl, Escalade 2,
textbok, övningsbok, facit, 2013.

TID Tio onsdagar kl 13.30-15.00:
23/9 – 25/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford
AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 413

A2:2a, Répétez votre français!

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Syfte: att friska upp grammatik och ordförråd samt öva praktisk vardagsfranska.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Lillian Hedman, fil mag,
tfn 08-712 57 53,
e-post: lillian.hedman@telia.com

STUDIEMATERIAL Waagaard m fl, Escalade 3
(allt-i-ett-bok), uppl 2013

TID Tio tisdagar kl 11.30-13.00:
22/9 – 3/12 (ej 27/10)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne
AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 414

A2:2b, Répétez votre français!

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Syfte: att friska upp grammatik och ordförråd samt öva praktisk vardagsfranska.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Christine Gil San Pedro, diplomerad lärare i franska som främmande språk,
tfn 073-557 22 36, e-post:

christine.gil-san-pedro@folkuniversitetet.se
STUDIEMATERIAL Waagaard m fl, Escalade 3
(allt-i-ett-bok), uppl 2013.

TID Tio onsdagar kl 11.15-12.45:
23/9 – 2/12 (en veckas uppehåll)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna
AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 415

A2:3a, Répétez votre français!

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Syfte: att fortsätta friska upp grammatik och ordförråd samt att öva praktisk vardagsfranska.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Lillian Hedman, fil mag,
tfn 08-712 57 53,
e-post: lillian.hedman@telia.com

STUDIEMATERIAL Waagaard m fl, Escalade 4
(allt-i-ett-bok), uppl 2013.

TID Tio torsdagar kl 11.30-13.00:
24/9 – 3/12 (ej 29/10)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne
AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 416

A2:3b, Répétez votre français!

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Syfte: att friska upp grammatik och ordförråd samt att öva praktisk vardagsfranska.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Christine Gil San Pedro, diplomerad lärare i franska som främmande språk,
tfn 073-557 22 36, e-post:

christine.gil-san-pedro@folkuniversitetet.se
STUDIEMATERIAL Waagaard m fl, Escalade 4
(allt-i-ett-bok), ny upplaga 2014.

TID Tio fredagar kl 11.15-12.45:
25/9 – 11/12, (ej 30/10)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne
AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 417

A2:4a, Répétez votre français!

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Syfte: att friska upp grammatik och ordförråd samt öva praktisk vardagsfranska.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Sylvia Martin, fil mag,

tfn 073-209 80 60,

e-post: sylvia.martin@tele2.se

STUDIEMATERIAL Waagard m fl, Escalade 4 fr o m kap 8 samt kursledarens eget material.

TID Tio fredagar kl 9.15-10.45:

25/9 – 4/12, (ej 30/10)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 418

A2:4b, Répétez votre français!

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Syfte: att friska upp grammatik och ordförråd samt öva praktisk vardagsfranska.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Sylvia Martin, fil mag,

tfn 073-209 80 60,

e-post: sylvia.martin@tele2.se

STUDIEMATERIAL Waagard m fl, Escalade 4 fr o m kap 8 samt kursledarens eget material.

TID Tio fredagar kl 11.15-12.45:

25/9 – 4/12, (ej 30/10)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 419

A2:4c, Répétez votre français!

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Syfte: att friska upp grammatik och ordförråd samt öva praktisk vardagsfranska.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Sylvia Martin, fil mag,

tfn 073-209 80 60,

e-post: sylvia.martin@tele2.se

STUDIEMATERIAL Waagard m fl, Escalade 4 fr o m kap 8 samt kursledarens eget material.

TID Tio måndagar kl 9.30-11.00:

21/9 – 23/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 420

Fortsättningskurser (nivå B1 och B2)

B1:1, Littérature, conversation et grammaire

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. Syfte: litteraturläsning och övningar för att utveckla muntliga och grammatiska färdigheter.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Margareta Herber, fil mag,

tfn 08-746 70 97, e-post: margareta.herber@gmail.com

STUDIEMATERIAL E Sandberg, Escalade Littéraire, 2006 samt B Le Callet, Une pièce montée.

TID Tio måndagar kl 11.30-13.00: 21/9 – 23/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 421

B1:2, Littérature, conversation et grammaire

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. Syfte: litteraturläsning och övningar för att utveckla muntliga och grammatiska färdigheter.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Christine Gil San Pedro, diplomerad lärare i franska som främmande språk,

tfn 073-557 22 36, e-post:

christine.gil-san-pedro@folkuniversitetet.se

STUDIEMATERIAL I Némirovsky, Le bal samt aktuell realia i form av tidningstexter och inspelat material.

TID Tio fredagar kl 13.15-14.45:

25/9 – 11/12 (ej 30/10)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 422

B1:3, Littérature, conversation et grammaire

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. Syfte: att läsa enklare litterära texter i utdrag och enklare tidningstexter, samt att utveckla muntlig uttrycksförmåga, ordförråd och grammatisk säkerhet.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Margot Björkman, fil mag,

tfn 08-754 24 73, e-post: margot.b@tele2.se

STUDIEMATERIAL E Sandberg, Escalade littéraire, 2006.

TID Tio onsdagar kl 15.30-17.00: 23/9 – 25/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 423

B1:4, Littérature, conversation et grammaire

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. Syfte: litteraturläsning och övningar för att utveckla muntliga och grammatiska färdigheter.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Sigun Dafgård Norén, fil dr,
tfn 08-84 85 18,

e-post: s.dafgard@glocalnet.net

STUDIEMATERIAL P Modiano, Rue des boutiques obscures och N Jonchère, Escalade Civilisation samt ytterligare texter som tillhandahålls av kursledaren.

TID Tio tisdagar kl 13.30-15.00: 22/9 – 24/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 424

B1:5, Littérature et civilisation

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. Läsning av roman, samtalsövningar och fördjupning av vissa grammatiska moment.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Sigun Dafgård Norén, fil dr,
tfn 08-84 85 18,

e-post: s.dafgard@glocalnet.net

STUDIEMATERIAL P Modiano, Rue des boutiques obscures och N Jonchère, Escalade Civilisation samt ytterligare texter som tillhandahålls av kursledaren.

TID Tio onsdagar kl 15.30-17.00: 23/9 – 25/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 425

B1:6, Littérature, conversation et grammaire

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1/B2. Syfte: att utveckla muntlig uttrycksförmåga, ordförråd och grammatisk säkerhet. Vi diskuterar också aktuella händelser/företeelser i det franska samhället med utgångspunkt i bl a tidningstexter.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Christine Gil San Pedro, diplomerad lärare i franska som främmande språk,
tfn 073-557 22 36, e-post:

christine.gil-san-pedro@folkuniversitetet.se

STUDIEMATERIAL A Ernaux, La place samt aktuell realia i form av tidningstexter och inspelat material.

TID Tio tisdagar 13.45-15.15:

22/9 – 1/12 (en veckas uppehåll)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 426

B1:7, Continuez à parler français!

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1/B2. Syfte: att utveckla deltagarnas förmåga att diskutera kring skönlitteratur och aktuella tidningstexter samt fördjupning av vissa grammatiska moment.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Lillian Hedman, fil mag,
tfn 08-712 57 53,

e-post: lillian.hedman@telia.com

STUDIEMATERIAL T de Rosnay, Elle s'appelait Sarah.

TID Tio torsdagar kl 9.30-11.00:

24/9 – 3/12 (ej 29/10)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 427

B1:8, Littérature et civilisation

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1/B2. Syfte: att i samband med litteraturläsningen samtala och utveckla ordförråd och språklig korrekthet. Vi diskuterar också aktuella händelser/företeelser i det franska samhället med utgångspunkt i bl a tidningstexter.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Christine Gil San Pedro, diplomerad lärare i franska som främmande språk,
tfn 073-557 22 36, e-post:

christine.gil-san-pedro@folkuniversitetet.se

STUDIEMATERIAL J M G Le Clézio, L'Africain samt aktuell realia i form av tidningstexter och inspelat material.

TID Tio onsdagar kl 13.45-15.15:

23/9 – 2/12 (en veckas uppehåll)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 428

Starka
parfym
undanbedes

B2:1, Littérature et civilisation

KURSPLAN PÅ NIVÅ B2. Litteraturläsning och samtal kring den lästa texten. Dessutom diskuterar vi aktuella händelser i det franska samhället med tidningsartiklar som underlag.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Sigun Dafgård Norén, fil dr, tfn 08-84 85 18, e-post: s.dafgard@glocalnet.net
STUDIEMATERIAL F Bourdin, Dans les pas d'Ariane, samt ytterligare texter som tillhandahålls av kursledaren.

TID Tio tisdagar kl 15.30-17.00: 22/9 – 24/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 429

B2:2, Littérature et civilisation

KURSPLAN PÅ NIVÅ B2. Textläsning, samtalsövningar och fördjupning av vissa grammatiska moment. Vi diskuterar också aktuella händelser/företeelser i det franska samhället med utgångspunkt i bl a tidningstexter.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Christine Gil San Pedro, diplomerad lärare i franska som främmande språk, tfn 073-557 22 36, e-post: christine.gil-san-pedro@folkuniversitetet.se
STUDIEMATERIAL A Laurain, Le chapeau de Mitterrand samt aktuell realia i form av tidningstexter och inspelat material.

TID Tio onsdagar kl 9.30-11.00:

23/9 – 2/12 (en veckas uppehåll)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 430

B2:3, Ne cessez pas de parler français!

KURSPLAN PÅ NIVÅ B2. Syfte: att utveckla deltagarnas förmåga att diskutera kring skönlitteratur, aktuella tidningstexter och filmer mm.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Carola Almqvist, fil kand, tfn 070-494 90 68, e-post: carola.almqvist@gmail.com

STUDIEMATERIAL R Gary, La promesse de l'aube samt realia i form av tidningstexter och inspelat material.

TID Tio onsdagar kl 15.30-17.00: 23/9 – 25/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 431

B2:4, Littérature et civilisation

KURSPLAN PÅ NIVÅ B2+. Textläsning, samtalsövningar och fördjupning av vissa grammatiska moment.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Sylvia Martin, fil mag, tfn 073-209 80 60, e-post: sylvia.martin@tele2.se

STUDIEMATERIAL T de Rosnay, Elle s'appelait Sarah, kompletterad med kursledarens eget material.

TID Tio tisdagar kl 11.30-13.00: 22/9 – 24/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 432

Avancerade kurser (nivå C1 och C2):

C1, Lecture et discussion

KURSPLAN PÅ NIVÅ C1/C2. Syfte: att stabilisera deltagarnas goda kunskaper i franska och att utveckla deras förmåga att diskutera med ett rikt och varierat ordförråd med utgångspunkt i texterna.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Renate Gynnerstedt, fil lic, tfn 08-10 68 61, e-post: rena.te.gynnerstedt@gmail.com

STUDIEMATERIAL V Tong Cuong, L'Atelier des Miracles samt aktuell realia i form av tidningstext och inspelat material.

TID Tio tisdagar kl 11.30-13.00: 22/9 – 24/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 433

C2, Lecture et discussion

KURSPLAN PÅ NIVÅ C2. Syfte: att utveckla deltagarnas mycket goda förmåga att uttrycka sig i tal och skrift med ett avancerat ordförråd.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Renate Gynnerstedt, fil lic, tfn 08-10 68 61, e-post: rena.te.gynnerstedt@gmail.com

STUDIEMATERIAL V Tong Cuong, L'Atelier des Miracles samt aktuell realia i form av tidningstext och inspelat material.

TID Tio måndagar kl 9.30-11.00: 21/9 – 23/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 434

Grekiska, nygrekiska

Den klassiska grekiskan lever vidare i sitt dotterspråk nygrekiskan, även om språket naturligtvis har förändrats sedan Platons och Sofokles tid. Nygrekiska talas idag av ungefär 12,5 miljoner människor. Det är officiellt språk i Grekland och republiken Cypern liksom i EU.

Beträffande nivåbeteckningarna A2-B1, se sid 28.

A2:1, Nygrekiska – lägre nivå

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Syfte: att fortsätta att bygga upp ett basordförråd och träna grundläggande grammatik, vardagliga samtal och turistsituationer. Det kommer också att bli en liten orientering om det moderna Greklands samhällsliv och kultur. För att delta i denna kurs bör du ha följt kurs i ämnet om 240 timmar (12 terminer) eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Eva Broman, fil lic,
tfn 08-85 44 27, e-post: eva.broman@gmail.com

STUDIEMATERIAL Ellinika Tora 2+2 fr o m kap 5 samt skönlitterära texter som tillhandahålls av kursledaren.

TID Tio onsdagar kl 17.15-18.45:
23/9 – 25/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 435

A2:2, Nygrekiska – mellannivå

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2+. Kursen syftar främst till att ge teoretiska och praktiska kunskaper i det nygrekiska språket. Vi gör praktiska övningar i tal och skrift och tränar oss i att hantera konkreta situationer i vardagslivet. Språkriktigheten tränas genom grammatiska övningar. Dessutom studerar vi det antika Greklands kulturhistoria.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Agnes Sannergren, SO-lärare (Bachelor of Education), tfn 08-717 64 14,

e-post: euroscandguide@hotmail.com

STUDIEMATERIAL Epikoinoniste Ellinika, Bok 2, kap 3 och M Kazadztidi, Arhaia Hellada.

TID Tio måndagar kl 9.30-11.00: 5/10 – 7/12

LOKAL Hantverkargatan 12 (Studieförbundet Vuxenskolan), rum Floristen. Lokalen är ej rullstolsanpassad.

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 436

B1, Nygrekiska – högre nivå

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. Kursen syftar till att ge ökade teoretiska och praktiska kunskaper i det nygrekiska språket men också kunskap om det nygrekiska samhällets historia och litteratur. Vi fortsätter att utveckla den språkliga kommunikationsförmågan och skriver kortare uppsatser på nygrekiska. Kursdeltagarna studerar och presenterar olika regioner och övärlden. Vidare studeras det antika Greklands kulturhistoria med fokus på Aten och Sparta samt antik arkitektur (t ex Parthenon).

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Agnes Sannergren, SO-lärare (Bachelor of Education), tfn 08-717 64 14,

e-post: euroscandguide@hotmail.com

STUDIEMATERIAL Th Kallifatides, Mia mera stin Athina, fr o m del 2, M Kazadztidi, Archaia Hellada och Epikoinoniste Ellinika.

TID Tio måndagar kl 11.15-12.45: 5/10 – 7/12

LOKAL Hantverkargatan 12 (Studieförbundet Vuxenskolan), rum Floristen. Lokalen är ej rullstolsanpassad.

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 437

Italienska

HUVUDLÄRARE Nina Laubert

Italienska språket är sedan 1300-talet grund för en viktig litterär utveckling i Europa. I Italien verkade Dante, Boccaccio och Petrarca. Utvecklingen har fortsatt över renässansen och upplysningstiden in i våra dagar med stora författarnamn.

Beträffande nivåbeteckningarna A1-C1, se sid 28.

A1:1, Nybörjarkurs i italienska

KURSPLAN PÅ NIVÅ A1. Detta är en kurs för dig som helt saknar kunskaper i italienska. Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagssamtal.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Loredana Sundberg Cerrato, PhD

tfn 070-568 30 10,

e-post: loretanska@hotmail.com

STUDIEMATERIAL Kursbok meddelas vid kurstart.

TID Tio fredagar 25/9 – 4/12, (ej 30/10)

438, GRUPP 1: kl 13.15-14.45

439, GRUPP 2: kl 15.15-16.45

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca
AVGIFT 850 kronor
ARRANGEMANG NUMMER 438, 439

A1:2, Italienska, tredje terminen

KURSPLAN PÅ NIVÅ A1. Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardags-samtal. För att delta i denna kurs bör du ha följt Senioruniversitetets kurs om 40 timmar (två terminer) eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16
LEDARE Birgitta Blomqvist, fil mag,
tfn 08-652 85 79,
e-post: blomqvist.birgitta@gmail.com
STUDIEMATERIAL Ziglio – Rizzo, Nuovo Espresso 1 fr o m kap 7 (Studium Bookshop, Karlavägen 4, tfn 08-660 03 86). Stencilerad svenskspråkig ordlista kan inköpas genom kursledaren.

TID Tio torsdagar 24/9 – 10/12
(två veckors uppehåll)

440, GRUPP 1: kl 13.30-15.00

441, GRUPP 2: kl 15.30-17.00

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna
AVGIFT 850 kronor
ARRANGEMANG NUMMER 440, 441

A2:1, Italienska femte terminen

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardags-samtal. För att delta i denna kurs bör du ha följt Senioruniversitetets kurs om 80 timmar (fyra terminer) eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16
LEDARE Lena Malmström, fil mag, tfn 08-25 54 37,
e-post: malmstrom.lena@telia.com
STUDIEMATERIAL Ziglio – Rizzo Espresso 2 fr o m kap 7. (Studium Bookshop, Karlavägen 4, tfn 08-660 03 86). Stencilerad svenskspråkig ordlista kan inköpas genom kursledaren.

TID Tio torsdagar: 24/9 – 26/11

442, GRUPP 1: kl 11.30-13.00

443, GRUPP 2: kl 9.30-11.00

LOKAL Hagatan 1, 1 tr, rum Salamanca
AVGIFT 850 kronor
ARRANGEMANG NUMMER 442, 443

A2:2a, Italienska sjunde terminen

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardags-samtal. För att delta i denna kurs bör du ha följt Senioruniversitetets kurs om 120 timmar (sex terminer) eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Laura Petri Schwartz, fil lic,
tfn 08-32 10 76, e-post: laura.petri@swipnet.se
STUDIEMATERIAL C Bardel m fl, Di più. (P. 2006)
Folkuniversitetets förlag. CD-skiva till Di più.

TID Tio onsdagar kl 13.30-15.00:

23/9 – 2/12 (en veckas uppehåll)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna
AVGIFT 850 kronor

ARRANGEMANG NUMMER 444

A2:2b, Espresso 2 – italienska sjunde terminen

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Syfte: att öva på att klara sig i vardagliga samtal och turistsituationer. Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och hörförståelse genom hörövningar. Vi kommer att läsa en italiensk berättelse som bestäms under kursens gång. För att delta i denna kurs bör du ha följt Senioruniversitetets kurs om 120 timmar (sex terminer) eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Silvia Bergonzi-Johansson, fil dr,
e-post: silviaberg@yahoo.com
STUDIEMATERIAL Z Rizzo, Espresso 2 fr o m kap 6 (Studium Bookshop, Karlavägen 4, tfn 08-660 03 86).

TID Tio måndagar kl 13.30-15.00:

21/9 – 30/11 (en veckas uppehåll)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna
AVGIFT 850 kronor

ARRANGEMANG NUMMER 445

A2:3, Italienska nionde terminen

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2/B1. Kursen ger fördjupad övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal. För att delta i denna kurs bör du ha följt Senioruniversitetets kurs om 160 timmar (åtta terminer) eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Laura Petri Schwartz, fil lic,
tfn 08-32 10 76, e-post: laura.petri@swipnet.se
STUDIEMATERIAL M Ruppel, La mia Italia, kompletterad med texter och övningar som tillhandahålls av kursledaren.

TID Tio fredagar 25/9 – 11/12, (ej 30/10)

446, GRUPP 1: kl 13.15-14.45

447, GRUPP 2: kl 15.15-16.45

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna
AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 446, 447

A2:4, Italienska tionde terminen

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2/B1. Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal. För att delta i denna kurs bör du ha studerat italienska vid Senioruniversitetet 180 timmar (nio terminer) eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Nina Laubert, fil mag, tfn 08-742 80 89
e-post: nina.laubert@mailbox.swipnet.se

STUDIEMATERIAL M Ruppel, La mia Italia, kompletterad med texter och övningar som tillhandahålls av kursledaren.

TID Tio måndagar kl 15.30-17.00: 21/9 – 23/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 448

B1:1a, Chiaro! – italienska elfte terminen

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. Syfte: att fortsätta att bygga upp basordförrådet och träna på grundläggande grammatik. Vi tränar också hörförståelse och utvecklar förmågan att kommunicera muntligt och skriftligt i vardagliga situationer. Vi kommer att läsa en enklare roman som bestäms under kursens gång. För att delta i denna kurs bör du ha studerat italienska vid Senioruniversitetet 200 timmar (tio terminer) eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Silvia Bergonzi-Johansson, fil dr,
e-post: silviaberg@yahoo.com

STUDIEMATERIAL G De Savorgnani – C Cordera Alberti, Chiaro! B1 fr o m kap 1 – Libro dello studente (inkl elev-CD + CD ROM), (Studium Bookshop, Karlavägen 4, tfn 08-660 03 86).

TID Tio torsdagar kl 11.30-13.00:

24/9 – 3/12 (en veckas uppehåll)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 449

B1:1b, Espresso 3 – italienska elfte terminen

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. Syfte: att utveckla språkriktighet i tal och skrift samt fördjupning i italienskt samhällsliv och kultur med utgångspunkt i kursböckerna. Kursen består av konversation och hörövningar, utveckling av ett medelsvårt ordförråd samt träning på medelsvår grammatik och samtal. Vi kommer att läsa en

berättelse som bestäms under kursens gång. För att delta i denna kurs bör du ha studerat italienska 200 timmar (tio terminer) på Senioruniversitetet eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Silvia Bergonzi-Johansson, fil dr,
e-post: silviaberg@yahoo.com

STUDIEMATERIAL Z Rizzo, Espresso 3 fr o m kap 7 (Studium Bookshop, Karlavägen 4, tfn 08-660 03 86).

TID Tio tisdagar kl 13.30-15.00:

22/9 – 1/12 (en veckas uppehåll)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 450

B1:2, Leggiamo e parliamo in italiano

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. Syfte: att befästa basordförrådet och den grundläggande grammatiken samt att öva vardagliga samtal.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Nina Laubert, fil mag, tfn 08-742 80 89
e-post: nina.laubert@mailbox.swipnet.se

STUDIEMATERIAL L Petri Schwartz - A Raab, Voci italiane, kompletterad med texter och övningar som tillhandahålls av kursledaren.

TID Tio måndagar kl. 13.30-15.00:

21/9 – 23/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 451

B1:3, Un po' di tutto

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1+. Syfte: att fördjupa språkkunskaperna genom att arbeta med ordförråd, grammatik och vardagliga samtal. En kort roman om italienskt samhällsliv och kultur kommer att läsas. Därvid utvecklas förmågan att kommunicera muntligt och skriftligt. En aktuell film kommer att visas för att komma i kontakt med det vardagliga italienska språket.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Silvia Bergonzi-Johansson, fil dr,
e-post: silviaberg@yahoo.com

STUDIEMATERIAL M Oggero, Perduti tra le pagine.

TID Tio måndagar kl 15.30-17.00:

21/9 – 30/11 (en veckas uppehåll)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 452

B1:4, Conversazione

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1+. Syfte: att utveckla vidare muntlig kompetens, ordförråd och grammatisk säkerhet. Kursens huvuddelar består av diskussion om autentiska texter om italienskt samhällsliv och kultur, samt läsning av en roman som bestäms under kursens gång. Vi kommer också att utveckla förmågan att kommunicera muntligt och skriftligt och öva hörförståelse med utgångspunkt i en film samt fördjupa vissa grammatiska moment.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Silvia Bergonzi-Johansson, fil dr, e-post: silviaberg@yahoo.com

STUDIEMATERIAL Texter som tillhandahålles av kursledaren och en roman som bestäms under kursens gång (Studium Bookshop, Karlavägen 4, tfn 08-660 03 86).

TID Tio torsdagar kl 9.30-11.00: 24/9 – 3/12 (en veckas uppehåll)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 453

B1:5, Leggere, scrivere, parlare

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1+. Syfte: att arbeta vidare med ordförråd och grammatik på denna nivå samt läsa enkla/förenklade tidningsartiklar som behandlar italienska förhållanden och därvid utveckla förmågan att kommunicera muntligt och skriftligt.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Laura Petri Schwartz, fil lic, tfn 08-32 10 76, e-post: laura.petri@swipnet.se

STUDIEMATERIAL L Petri Schwartz – A Raab, Voci italiane, kompletterad med texter och övningar som tillhandahålls av kursledaren.

TID Tio tisdagar kl 15.30-17.00: 22/9 – 1/12 (en veckas uppehåll)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 454

B2:1, Un romanzo italiano

KURSPLAN PÅ NIVÅ B2+. Syfte: att fördjupa språkkunskaperna genom att läsa och samtala kring den lästa texten och genom studium av vissa grammatiska moment. Vi följer också med och diskuterar vad som händer i Italien med utgångspunkt i italienska tidningar och tv-program. Deltagarna ska tränas i att uttrycka sig på italienska och uttrycka sina åsikter.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Silvia Bergonzi-Johansson, fil dr, e-post: silviaberg@yahoo.com

STUDIEMATERIAL M Andreolli, Freddo dentro, (Studium Bookshop, Karlavägen 4, tfn 08-660 03 86).

TID Tio tisdagar kl 15.30-17.00: 22/9 – 1/12 (en veckas uppehåll)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 455

C1, Gli Indifferenti di Moravia, un titolo "storico"

KURSPLAN PÅ NIVÅ C1. Syfte: att fördjupa kursdeltagarnas språkkunskaper genom att analysera Moravias Gli indifferenti som markerar den moderna italienska romanens pånyttfödelse.

KURSTID Höstterminen 2015

LEDARE Luminitza Beiu-Paladi, professor emerita, tfn 08-657 95 08,

e-post: luminitza.beiu-paladi@su.se

STUDIEMATERIAL A Moravia, Gli indifferenti (till första lektionen läses kap I-IV) samt kursledarens material.

TID Tio torsdagar kl 13.30-15.00: 24/9 – 26/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 456

Latin med allmän språkkunskap

HUVUDLÄRARE Staffan Edmar

Att studera latin, en gång romarrikets och därmed hela Medelhavs världens officiella språk, innebär en språklig, litterär och kulturhistorisk vandring genom årtusenden fram till vår egen tid.

A1, Lär dig latin – alla tiders språk!

KURSPLAN STEG A1 (NYBÖRJARE). Det latinska ordförrådet lever ännu i vår tid: De romanska språken och engelskan har till stor del fått sitt ordförråd från latinet och latinet utgör fortfarande bas för att bilda nya ord i ett stort antal språk inkl vårt eget. Latinet är vidare många vetenskapers fackspråk, t ex botanikens. I denna nybörjarkurs går vi från mycket enkelt latin – korta sentenser och inskrifter – till sammanhängande text. I kursen ingår också en orientering om den grekisk-romerska kulturen.

KURSTID Läsåret 2015/16
LEDARE Staffan Edmar, fil lic, tfn 08-649 23 45,
e-post: staffan.edmar@telia.com
STUDIEMATERIAL S Edmar, Ditt latin. En språklig
och kulturhistorisk promenad, Steg I-IV (2:a
omarbetade uppl).

TID Tio tisdagar kl 9.30-11.00:
29/9 – 1/12

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna
AVGIFT 850 kr
ARRANGEMANG NUMMER 457

A2, Lär dig mera latin – alla tiders språk!

KURSPLAN STEG A2. Efter en kort repetition fortsätter vi att förkovra oss i latinets grammatik och ordförråd. Läroboken har ett rikt urval av kända latinska texter, från klassisk och efterklassisk prosa till utdrag ur Nya Testamentet. Här finns bland mycket annat Suetonius' skildring av Caesarmordet, utdrag ur Augustus självbiografi, sagan om De tre döttrarna, som Shakespeare använt i King Lear, exempel från Carmina Burana, Mozarts Requiem och en rad inskrifter från Rom och Sverige. För att delta i denna kurs bör du ha följt Senioruniversitetets kurs på 40 timmar (två terminer) eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16
LEDARE Hans Nyman, fil lic, tfn 08-724 81 82,
e-post: hans.b.nyman@telia.com
STUDIEMATERIAL S Edmar, Vivat lingua Latina!
TID Tio onsdagar kl. 9.30-11.00:
23/9 – 25/11
LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg
AVGIFT 850 kronor
ARRANGEMANG NUMMER 458

B1:1, Lär dig ännu mera latin – alla tiders språk!

KURSPLAN STEG B1. Vi avslutar återstående delar av föregående termins kursbok Ditt latin och fortsätter sedan med Vivat litteratura Latina!: det blir avsnitt ur Plautus Aulularia (Peningkrukan, förebild för Molières L' Avare), kärleksdikter av Catullus, episoder ur Ovidius Förvandlingar och smakprov på Plinius litterära brev, bl a en spökhistoria. För att delta i denna kurs bör du ha följt Senioruniversitetets kurs på 80 timmar (fyra terminer) eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16
LEDARE Staffan Edmar, fil lic, tfn 08-649 23 45,
e-post: staffan.edmar@telia.com
STUDIEMATERIAL S Edmar, Vivat litteratura Latina!

TID Tio tisdagar kl 11.30-13.00: 29/9 – 1/12
LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna
AVGIFT 850 kr
ARRANGEMANG NUMMER 459

B1:2, Vivat litteratura Latina!

KURSPLAN STEG B1. Vi avslutar under hösten kursboken. I kursen ingår bl a studium av texter med anknytning till Sverige och dess historia, t ex utdrag ur Adam av Bremens beskrivning av hednatemplet i Uppsala och några texter av Linné, ur 'Iter Lapponicum' och 'Dissertatio de Betula nana' (dvärgbjörken). I anslutning till de linnéanska texterna görs genomgångar av vetenskaplig latinsk nomenklatur, särskilt den botaniska. Övriga texter väljes i samråd med kursdeltagarna. Eventuellt görs under hösten en studieresa till Uppsala. För att delta i denna kurs bör du ha studerat latin 120-160 timmar (sex-åtta terminer) vid Senioruniversitetet eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16
LEDARE Anders Ohlsson, fil mag,
tfn 08-647 85 88, e-post: aoh@comhem.se
STUDIEMATERIAL S Edmar, Vivat litteratura Latina!
TID Tio onsdagar kl 11.30-13.00: 23/9 – 25/11
LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca
AVGIFT 850 kr
ARRANGEMANG NUMMER 460

C2:1, Livius – romarandans historiker

KURSPLAN STEG C2. Kejsar Augustus skröt med att ha mottagit en stad i sten och lämnat en i marmor. Han sökte också förhålliga Rom andligt och återuppliva den gamla stoiska moralen. Poeten Vergilius skrev med hans goda minne Eneiden, Roms nationalepos, och historie-skrivaren Livius bidrog med Ab urbe condita, ett mäktigt nationalistiskt historieverk. Vi läser om världshistoriska bataljer och om Hannibals tåg över Alperna. Livius insåg till fullo Hannibals genialitet som han tecknar i ett berömt porträtt. Romarnas ära att ha övervunnit honom blev därigenom desto större.

KURSTID Läsåret 2015/16
LEDARE Hans Nyman, fil lic, tfn 08-724 81 82,
e-post: hans.b.nyman@telia.com
STUDIEMATERIAL Texter som tillhandahålls av kursledaren.
TID Tio tisdagar kl 9.30-11.00: 22/9 – 24/11
LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford
AVGIFT 850 kr
ARRANGEMANG NUMMER 461

C2:2, Oxford Latin Reader

KURSPLAN STEG C2. Vi fortsätter våra studier i kursboken och avslutar läsningen av Livius med bl a några texter om Hannibals segrar i Italien och hans död. Satirikern Juvenalis eftermäle studeras också. Av de romerska skalderna läses i Vergilius 'Aeneiden' kapitlen 'The love of Dido and Aeneas' och 'The death of Dido', av Ovidius 'Ovid the lover' och 'Ovid in exile'. Dessutom ingår i kursen några valda delar av Caesars 'De bello Gallico'.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Anders Ohlsson, fil mag,
tfn 08-647 85 88, e-post: aoh@comhem.se

STUDIEMATERIAL Oxford Latin Reader.

TID Tio onsdagar kl 13.15-14.45: 23/9 – 25/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 462

Ryska

HUVUDLÄRARE Gun Dahlberg

Ryska är ett av världens tio största språk och modersmål för cirka 150 miljoner människor. Alfabetet bygger på de grekiska bokstäverna men innehåller ett antal bokstäver som inte finns i något annat alfabet.

Beträffande nivåbeteckningarna A1-C1, se sid 28.

A1, Nybörjarkurs i ryska

KURSPLAN PÅ NIVÅ A1. Detta är en kurs för dig som helt saknar kunskaper i ryska. Vi börjar med alfabetet och enkla ord och vi lär därefter in och övar basordförråd, grundläggande grammatik, vardagliga samtal samt turistsituationer.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Gun Dahlberg, fil mag,
tfn 08-722 04 23,

e-post: gundahlberg@ownit.nu

STUDIEMATERIAL Ruslan, Ryska 1, (Annat material de första veckorna).

TID Tio onsdagar kl 15.30-17.00:
30/9 – 2/12

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 463

A2:1, Ryska – femte terminen

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Vi lär in och övar basordförråd, grundläggande grammatik, vardagliga samtal samt turistsituationer. För att delta i denna kurs bör du ha studerat ryska vid Senioruniversitetet minst 80 timmar (fyra terminer) eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Gun Dahlberg, fil mag,
tfn 08-722 04 23,

e-post: gundahlberg@ownit.nu

STUDIEMATERIAL Ruslan, Ryska 2, text- och övningsbok fr o m kap 3.

TID Tio måndagar kl 13.30-15.00: 28/9 – 30/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 464

A2:2, Ryska – nionde terminen

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Vi fortsätter att lära in och öva ordförråd, grammatik och vardagliga samtal. Vi läser och hör olika texter. För att delta i denna kurs bör du ha studerat ryska vid Senioruniversitetet 160 timmar (åtta terminer) eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Gun Dahlberg, fil mag,
tfn 08-722 04 23, e-post: gundahlberg@ownit.nu

STUDIEMATERIAL Ruslan, Ryska 3 fr o m kap 2.

TID Tio måndagar kl 11.30-13.00: 28/9 – 30/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 465

A2:3, Lär dig mera ryska

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2+. Syfte: att fortsätta att bygga upp och befästa basordförrådet och träna på grundläggande grammatik och vardagliga samtal. Ett centralt inslag i kursen är den mångfacetterade ryska kulturen. För att delta i denna kurs bör du ha studerat ryska vid Senioruniversitetet minst 240 timmar (tolv terminer) eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Gun Dahlberg, fil mag,
tfn 08-722 04 23, e-post: gundahlberg@ownit.nu

STUDIEMATERIAL Fleming – Kay, Colloquial Russian, fr o m kap 10.

TID Tio onsdagar kl 13.30-15.00: 30/9 – 2/12

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 466

B1, Ryska – konversation och textläsning

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. Kursen upptar muntliga övningar, grammatik, hörövningar och realia samt textläsning. Nya kursdeltagare är välkomna.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Svetlana Petelius, tfn 08-94 27 63, e-post: svetlana.petelius@folkuniversitetet.se
STUDIEMATERIAL D Rubina, Sharfik (Boken finns att köpa i bokhandeln "Interbok" på Hantverkargatan 32, pris 64 kronor) och texter som tillhandahålls av kursledaren.

TID Tio torsdagar kl 13.30-15.00: 24/9 – 26/11

LOKAL Hantverkargatan 12 (Studieförbundet Vuxenskolan), rum Floristen. Lokalen är ej rullstolsanpassad.

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 467

C1, Ryska – textstudier och grammatik

KURSPLAN PÅ NIVÅ C1. Varierat kursinnehåll med tonvikt på muntlig färdighet, grammatik och översättning. Vi läser utdrag ur böcker av ryska författare. Efter samråd med kursledaren är nya deltagare välkomna.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Svetlana Petelius, tfn 08-94 27 63, e-post: svetlana.petelius@folkuniversitetet.se
STUDIEMATERIAL A P Tjehov, Ionytj (boken finns att köpa i bokhandeln "Interbok" på Hantverkargatan 32, pris 60 kronor).

TID Tio torsdagar kl 15.15-16.45: 24/9 – 26/11

LOKAL Hantverkargatan 12 (Studieförbundet Vuxenskolan), rum Floristen. Lokalen är ej rullstolsanpassad.

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 468

Spanska

Starka
parfym
undanbedes

HUVUDLÄRARE Hans L Beeck

Spanska talas i dag av bortemot 500 miljoner människor i fyra världsdelar. Det är officiellt språk i 21 länder. Cirka 90 procent av de spansktalande bor i Nord- och Sydamerika. I USA talar över 35 miljoner människor spanska till vardags. Huvuddelen av spanskans ordförråd kommer från latin.

Beträffande nivåbeteckningarna A1–B1, se sid 28.

A1, Nybörjarkurs i spanska

KURSPLAN PÅ NIVÅ A1. Detta är en kurs för dig som helt saknar kunskaper i spanska. Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal samt turistsituationer.

KURSTID Läsåret 2015/16

STUDIEMATERIAL Waldenström m fl, Caminando 1 (upplaga 4:1).

469, GRUPP 1

LEDARE Elisabet Waldenström, fil mag, tfn 08-31 75 91,

e-post: elisabetwaldenstrom@tele2

TID Tio måndagar kl 13.30-15.00:

21/9-30/11 (en veckas uppehåll).

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford

470, GRUPP 2

LEDARE Christer Nordstrand, fil mag, tfn 08-668 23 22,

e-post: christer.nordstrand@gmail.com

TID Tio måndagar kl. 15.30-17.00: 21/9 – 23/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford

AVGIFT 850 kronor

ARRANGEMANG NUMMER 469, 470

A2:1, Spanska, tredje terminen

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal samt turistsituationer. För att delta i denna kurs bör du ha följt Senioruniversitetets kurs på minst 40 timmar (två terminer) eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Astrid Mellbom, fil lic, tfn 08-765 84 13, e-post: astrid.mellbom@telia.com

STUDIEMATERIAL Masoliver m fl, Por supuesto, Segundo paso, textbok 2, övningsbok 2, elevfacit 2. Böckerna kan inköpas genom kursledaren.

471, GRUPP 1

TID Tio måndagar kl 9.30-11.00:

21/9 – 23/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca

472, GRUPP 2

TID Tio onsdagar kl 9.30-11.00: 23/9 – 25/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne

AVGIFT 850 kronor

ARRANGEMANG NUMMER 471, 472

A2:2, Buena idea 2 – spanska femte terminen

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Kursen ger fortsatt övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal samt turistsituationer. För att delta i denna kurs bör du ha följt Senioruniversitetets kurs om 80 timmar (fyra terminer) eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Hans L Beeck, fil mag,

tfn 08-667 79 08, e-post: beeck1@gmail.com

STUDIEMATERIAL Håkanson m fl, Buena idea 2, Textbok, Övningsbok och Elevfacit fr o m kap 5 (kap. 12, 13 och 14 lästes under vårterminen 2015 och förutsätts vara bekanta).

TID Tio fredagar: 25/9 – 11/12 (ej 9/10, 30/10):

473, GRUPP 1: kl 11.00-12.30

474, GRUPP 2: kl 9.15-10.45

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 473, 474

A2:3a, Spanska – sjunde terminen

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal samt turistsituationer. För att delta i denna kurs bör du ha följt Senioruniversitetets kurs om 120 timmar (sex terminer) eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Kjell Rindar, fil mag,

tfn 08-84 81 45, e-post: kjrindar@gmail.com

STUDIEMATERIAL Barnéus m fl, Mucho gusto 2 + övningsbok fr o m kap 8, sid 35.

TID Tio torsdagar kl 9.30-11.00:

24/9 – 3/12 (en veckas uppehåll)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 475

A2:3b, Spanska sjunde terminen

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal samt turistsituationer. För att delta i denna kurs bör du ha följt Senioruniversitetets kurs om 120 timmar (sex terminer) eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Catalina Arianzen, fil dr,

tfn 08-93 22 63 eller 073-072 51 00,

e-post: catalina.arianzen@gmail.com

STUDIEMATERIAL Barnéus m fl, Mucho gusto 2 + övningsbok fr o m kap 7.

TID Tio måndagar kl 11.30-13.00:

21/9 – 23/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 476

B1:1, Caminando 4 – spanska nionde terminen

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. Syfte: att fortsätta att bygga upp ett basordförråd och träna på grundläggande grammatik och vardagliga samtal samt turistsituationer. För att delta i denna kurs bör du ha studerat spanska vid Senioruniversitetet 160 timmar (åtta terminer) eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Christer Nordstrand, fil mag,

tfn 08-668 23 22, e-post:

christer.nordstrand@gmail.com

STUDIEMATERIAL E Waldenström m fl, Caminando 4.

TID Tio tisdagar 15.30-17.00:

22/9 – 24/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 477

B1:2a, Spanska elfte terminen

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. Syfte: att fortsätta att bygga upp och befästa ordförrådet och träna grammatiska strukturer, öva vardagliga samtal och turistsituationer. För att delta i denna kurs bör du ha studerat spanska minst 200 timmar (tio terminer) vid Senioruniversitetet eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Kjell Rindar, fil mag, tfn 08-84 81 45,

e-post: kjrindar@gmail.com

STUDIEMATERIAL Barnéus m fl, Mucho gusto 2 + övningsbok fr o m kap 12, sid 63.

TID Tio torsdagar 11.30-13.00:
24/9 – 3/12 (en veckas uppehåll)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 478

B1:2b, Spanska elfte terminen

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. Syfte: att fortsätta att bygga upp och befästa ordförrådet och träna grammatiska strukturer, öva vardagliga samtal och turistsituationer. För att delta i denna kurs bör du ha studerat spanska minst 200 timmar (tio terminer) vid Senioruniversitetet eller ha motsvarande kunskaper.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Catalina Arianzen, fil dr,
tfn 08-93 22 63 eller 073-072 51 00,
e-post: catalina.arianzen@gmail.com

STUDIEMATERIAL E Waldenström m fl, Caminando 4 fr o m unidad 5a.

TID Tio tisdagar 13.30-15.00:
22/9 – 24/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 479

B1:3, Spansk konversation och textläsning

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1+. Syfte: att studera texter som behandlar kultur och vardagsliv i Spanien och Latinamerika, befästa och utvidga ordförrådet samt fördjupa kunskaperna i grammatik. Stor vikt läggs vid träningen att tala spanska.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Astrid Mellbom (udda veckor), fil lic,
tfn 08-765 84 13, e-post: astrid.mellbom@telia.com och Catalina Arianzen (jämna veckor),
fil dr, tfn 08-93 22 63 eller 073-072 51 00,
e-post: catalina.arianzen@gmail.com

STUDIEMATERIAL R Montero, Amantes y enemigos (finns att köpa på Akademibokhandeln) samt texter som tillhandahålls av kursledarna.

TID Tio onsdagar kl 11.30-13.00:
23/9 – 25/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 480

B1:4, Spanska texter och konversation

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1+/B2. Syfte: att studera texter som behandlar kultur och vardagsliv i Spanien och Latinamerika. I samband med läsningen av texterna görs muntliga övningar och grammatiska iakttagelser.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Catalina Arianzen, fil dr,
tfn 08-93 22 63 eller 073-072 51 00,
e-post: catalina.arianzen@gmail.com

STUDIEMATERIAL Texter som tillhandahålls av kursledaren.

TID Tio tisdagar kl 15.30-17.00: 22/9 – 24/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 481

Tyska

HUVUDLÄRARE Margareta Borg

Tyska är ett av Europas viktigaste språk och modersmål för cirka 100 miljoner människor. Det är huvudspråket i tre stater: Tyskland, Österrike och Schweiz.

Beträffande nivåbeteckningarna A2–C1, se sid 28.

A2:1, Tyska – lättare texter, första terminen

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Konversation och ordkunskap med utgångspunkt i den text som läses. Repetition av grundläggande grammatik.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Barbro Berndt, fil mag,
tfn 070-764 45 31,
e-post: barbro.berndt@gmail.com

STUDIEMATERIAL Johansson m fl, Einverstanden 1 fr o m kap 1.

TID Tio torsdagar kl 13.30-15.00: 24/9 – 26/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 482

A2:2, Tyska – lättare texter, tredje terminen

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Konversation och ordkunskap med utgångspunkt i den text som läses. Repetition av grundläggande grammatik.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Barbro Berndt, fil mag, tfn 070-764 45 31, e-post: barbro.berndt@gmail.com

STUDIEMATERIAL Johansson m fl, Einverstanden 1 fr o m kap 19.

TID Tio torsdagar kl 15.30-17.00: 24/9 – 26/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 483

A2:3, Tyska

– lättare texter, femte terminen

KURSPLAN PÅ NIVÅ A2. Konversation och ordkunskap med utgångspunkt i den text som läses. Repetition av grundläggande grammatik.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Hans L Beeck, fil mag, tfn 08-667 79 08, e-post: beeck1@gmail.com

STUDIEMATERIAL Moldrickx m fl, Einverstanden 2 fr o m kap 15.

TID Tio fredagar kl 13.15-14.45:

25/9 – 11/12 (ej 9/10, 30/10)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 484

B1:1, Tyska – lättare texter

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. Repetition av grundläggande grammatik. Konversation och ordkunskap med utgångspunkt i den text som läses.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Kjell Rindar, fil mag, tfn 08-84 81 45, e-post: kjrindar@gmail.com

STUDIEMATERIAL Hofbauer, Karnland m fl, Lieber Deutsch 4 (Liber) fr o m sid 36 och Schlink, Der Vorleser fr o m sid 72.

TID Tio fredagar kl 11.15-12.45:

25/9 – 11/12, (ej 30/10 och en veckas uppehåll)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 485

B1:2, Tyska

– lättare och något avancerade texter

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. Repetition av grammatik. Konversation och ordkunskap med utgångspunkt i den text som läses.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Kjell Rindar, fil mag, tfn 08-84 81 45, e-post: kjrindar@gmail.com

STUDIEMATERIAL Hofbauer, Karnland m fl, Lieber Deutsch 4 (Liber), fr o m sid 134 samt Timm, Die Entdeckung der Currywurst fr o m sid 55.

TID Tio fredagar kl 9.15-10.45:

25/9 – 11/12, (ej 30/10 och en veckas uppehåll)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 486

B1:3, Tysk konversation och textläsning

KURSPLAN PÅ NIVÅ B1. Syfte: att utveckla språkfärdigheten främst i tal men även i läs- och hörförståelse. Huvudvikten läggs vid konversation och diskussioner med utgångspunkt bl a i den lästa texten. Kursen omfattar även grammatik- och ordförrådsövningar.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Margareta Pettersson, fil mag, tfn 08-668 65 06,

e-post: meg.pettersson@gmail.com

STUDIEMATERIAL En roman/novellsamling som meddelas vid första lektionstillfället (det går även bra att ringa kursledaren ca en vecka före kursstart) samt aktuella texter som tillhandahålls av kursledaren.

TID Tio torsdagar kl 13.30-15.00:

24/9 – 10/12 (två veckors uppehåll)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 487

C1, Die Herrlichkeit des Lebens

KURSPLAN PÅ NIVÅ C1. Syfte: att fördjupa språkkunskaperna genom grammatikrepetition och övningar i grammatik och ordkunskap. Konversation i anslutning till de lästa texterna. Aktuella händelser i det tyska samhället belyses med utgångspunkt från tidningstexter mm.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Margareta Borg, fil mag, tfn 08-660 91 45

STUDIEMATERIAL M Kumpfmüller, Die Herrlichkeit des Lebens.

TID Tio onsdagar kl 9.30-11.00: 23/9 – 25/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 488

Övriga studiecirklar

Starka
parfyer
undanbedes

Studiecirklar leds huvudsakligen av välmeriterade gymnasielärare och om inget annat anges krävs inga särskilda förkunskaper.

Matematik

Matematik för mor- och farföräldrar

Har du glömt det mesta av matematiken du lärde dig i skolan? Vill du friska upp dina kunskaper så att du kan hjälpa barnbarnen med läxorna eller vill du helt enkelt ”gymnastisera” hjärnan? I denna kurs kommer vi under höstterminen att gå igenom några delar av gymnasieskolans kurs 1: t ex aritmetiken (läran om talen) och algebra (ekvationer och problemlösning). Kursdeltagarna förutsätts vara beredda att mellan lektionstillfällena arbeta självständigt med hemuppgifter.

KURSTID Läsåret 2015/16

LEDARE Agneta Kraepelien, fil mag,
tfn 070-444 25 72,

e-post: akraepelien@gmail.com

STUDIEMATERIAL Natur Kultur Matematik 5000,
1b vux. alt. 1bc vux.

TID Tio tisdagar kl 9.30-11.00:
22/9 – 1/12 (en veckas uppehåll)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 500

Litteratur

Tre litterära klassiker

En kurs i första hand för dig som har ett djupare intresse av att läsa, analysera och diskutera just litterära klassiker. De aktuella verken belyses ur såväl historisk som litteraturvetenskaplig synvinkel. För denna kurs krävs litterära förkunskaper. Under hösten behandlar vi tre verk: S Undset, Kristin Lavransdotter, del 1 (Brudkronan), Sofokles, Antigone samt C J L Almqvist, Att bli sin egen. Högst 15 deltagare.

KURSTID Höstterminen 2015

LEDARE Margareta Borg, fil mag, tfn 08-660 91 45

TID Tio torsdagar kl 9.30-11.00: 24/9 – 26/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 501

Tre 1900-talsromaner

Vi studerar två romaner där fonden utgörs av andra världskriget: Hans Fallada, Ensam i Berlin och Simone de Beauvoir, Andras blod. Den tredje romanen: David Grossman, Flykten från ett sorgebud utspelar sig mot bakgrund av Israels krig i Libanon. De belyser alla tre från olika håll kampen för människovärde i en tid när detta står lågt. Det är inte svårt att knyta an till dagens världshändelser eller idédebatt. Vi börjar vår läsning med Ensam i Berlin och den förutsätts vara påbörjad vid kursens inledning.

KURSTID Höstterminen 2015

LEDARE Maria Bergom Larsson, fil dr,
fd gymnasielärare och kulturskribent,
tfn 08-26 80 91 eller 070-497 18 42,
e-post: maria_bergom_larsson@hotmail.com

TID Tio tisdagar kl 13.30-15.00:

22/9 – 8/12 (ej 3/11, 10/11)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 502

På spaning i poesi

Vi fortsätter de litterära spaningarna med tyngdpunkt på nutida och 1900-talspoesi. Vi gör utflykter till både äldre och yngre diktning. Anknytning till konst och musik kommer även i fortsättningen att finnas med. Högst 16 deltagare.

KURSTID Höstterminen 2015

LEDARE Sonja Fredriksson, fil kand,
tfn 08-783 03 28,

e-post: sonjafredriksson@live.se

STUDIEMATERIAL L Elleström, Visuell ikonicitet i lyrik.

TID Tio onsdagar kl 11.30-13.00:

23/9 – 25/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 503

Teater

Fyra pjäser – fyra uppsättningar

Vi läser, analyserar och diskuterar fyra aktuella pjästexter. Därefter ser vi de uppsättningar som pjäserna bygger på och analyserar dessa. Våra samtal fokuserar både på förhållandet text – uppsättning och på uppsättningen som självständigt konstverk. Vi kommer att undersöka pjäsernas tillkomstsituation men också ställa oss frågan om vilken relevans texterna har idag. Kursen erbjuder möjligheter till spännande, livliga och lärorika samtal om teater. De pjäser/ uppsättningar vi kommer att behandla meddelas vid kursstarten. Kursen är en fristående fortsättning på tidigare kurser. Biljettpriserna ingår inte i avgiften.

KURSTID Höstterminen 2015

LEDARE Anders Bäckström, doktorand i teatervetenskap, regissör och dramaturg,

tfn 08-644 14 82, e-post: andba@comhem.se

TID Tio onsdagar kl 17.30-19.00: 23/9 – 25/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna

AVGIFT 950 kr

ARRANGEMANG NUMMER 504

Film

Filmkunskap: Film, identitet, existens

Ingmar Bergman har sagt att filmens egentliga existensberättigande ligger i dess unika frihet att med drömlika bilder röra vid ordlösa hemligheter. Hur det kan gå till och hur det kan visa sig vara en bra utgångspunkt för samtal kring identitet och existens vill vi undersöka i den här studiecirkeln. Vi vill också öppna för deltagarnas egna frågor utifrån de filmer vi ser. Andrej Tarkovskij, Ingmar Bergman, Werner Fassbinder, Federico Fellini och Aki Kaurismäki är några av de regissörer som kommer att tas upp. Högst 16 deltagare.

KURSTID Höstterminen 2015

LEDARE Maria Bergom Larsson, fil dr, fd gymnasielärare och kulturskribent,

tfn 08-26 80 91 eller 070-497 18 42, e-post: maria_bergom_larsson@hotmail.com

TID Tio torsdagar kl 11.30-13.00:

24/9 – 10/12 (ej 5/11, 12/11)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 505

Skrivande

Att skriva sitt liv, grundkurs

Självbiografiskt skrivande på prosa. En kurs för dig som vill reflektera över ditt liv och dina livsmönster samt skriva om dina minnen och erfarenheter. Med konkreta övningar hjälper vi dig att hitta infallsvinklar till ditt skrivande, samtidigt som vi lär oss om skrivandets hantverk och övar oss i att ge och ta emot respons. Vi förutsätter att du har tillgång till dator och möjlighet att skicka och ta emot e-post. Högst 9 deltagare.

KURSTID Läsåret 2015/16.

STUDIEMATERIAL Bruzæus, Rönquist-Germanis, "det var en gång... om konsten att skriva sitt liv" (finns bl a hos Faun förlag och Adlibris).

AVGIFT 1050 kr

LEDARE Monica Rönquist-Germanis, fil mag, tfn 070-746 12 03,

e-post: monica.germanis@gmail.com

TID Fem torsdagar (5 x 5 lektioner)

kl 13.00-17.00:

24/9, 8/10, 22/10, 5/11, 19/11

LOKAL Hantverkargatan 12 (Studieförbundet Vuxenskolan), rum Trädgårdsmästaren. Lokalen är ej rullstolsanpassad.

ARRANGEMANG NUMMER 506

LEDARE Marja Bruzæus, fil mag, tfn 070-741 39 38,

e-post: mabrz@telia.com

TID Fem måndagar (5 x 5 lektioner)

kl 13.15-17.15:

5/10, 19/10, 2/11, 16/11, 30/11

LOKAL Hantverkargatan 12 (Studieförbundet Vuxenskolan), rum Floristen. Lokalen är ej rullstolsanpassad.

ARRANGEMANG NUMMER 507

Att skriva sitt liv, fördjupning

För dig som vill utveckla din skapande och språkliga förmåga ytterligare i att skriva självbiografiskt. Vi förutsätter att du har tillgång till dator och skrivare och kan skicka och ta emot e-post. Förkunskapskrav: genomgången grundkurs eller motsvarande kunskaper. Nya kursdeltagare uppmanas kontakta kursledaren för information om kursens upplägg. Högst 9 deltagare.

KURSTID Läsåret 2015/16

STUDIEMATERIAL Bruzæus, Rönquist-Germanis, ”det var en gång... om konsten att skriva sitt liv” (finns bl a hos Faun förlag och Adlibris).

AVGIFT 1050 kr

LEDARE Monica Rönquist-Germanis, fil mag, tfn 070-746 12 03,

e-post: monica.germanis@gmail.com

TID Fem torsdagar (5 x 5 lektioner)

kl 13.00-17.00:

1/10, 15/10, 29/10, 12/11, 26/11

LOKAL Hantverkargatan 12 (Studieförbundet Vuxenskolan), rum Trädgårdsmästaren. Lokalen är ej rullstolsanpassad.

ARRANGEMANG NUMMER 508

LEDARE Marja Bruzæus, fil mag,

tfn 070-741 39 38, e-post: mabrz@telia.com

TID Fem måndagar (5 x 5 lektioner)

kl 13.15-17.15:

12/10, 26/10, 9/11, 23/11, 7/12

LOKAL Hantverkargatan 12 (Studieförbundet Vuxenskolan), rum Floristen. Lokalen är ej rullstolsanpassad.

ARRANGEMANG NUMMER 509

Historia

Från Alexander I till Putin

Vi börjar med att kort gå tillbaka till den moderna ryska statens grundare Peter den store. Svensk-ryska förbindelser då och senare kommer att beröras och vidare beskriver vi kort Alexander I:s nappatag med Napoleon. Knappt femtio år senare utkämpar Ryssland Krimkriget mot en koalition av europeiska stater och Alexander II inser att landet återigen har halkat efter och behöver moderniseras. Kursen kommer att belysa tsardömets fall 1917, den ryska revolutionen och den påföljande stalinistiska perioden, Chrusjtjov, Brechnev och därpå sovjetstatens upplösning under Gorbachov. Jeltsins och Putins väg till makten kommer också att behandlas. Kursdeltagarna kommer tillsammans med kursledaren gemensamt besluta vilka teman vi skall ge mera tid och fördjupning. Om intresse finns kanske vi kan avsluta kursen med en resa till Petersburg och/eller Moskva. Högst 16 deltagare.

KURSTID Höstterminen 2015

LEDARE Helmut Lechner, fil mag,

tfn 070-640 94 34,

e-post: magic09tumleh@live.se

STUDIEMATERIAL M Gessen, Mannen utan ansikte.

TID Tio torsdagar kl 13.30-15.00: 24/9 – 26/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 510

Mittens rike – 200 år av Kinas historia från Opiumkriget till Kina som hela världens verkstad

Kursen inleds med en tillbakablick på Kinas tidiga historia: Kinas enande (221 f Kr) under Quindynastin varvid vi också studerar filosoferna Konfucius och Mencius. Vi berör också Kinas ekonomiska revolution under den medeltida Tangdynastin, hunnerna och mongolväldet och Kinas tidiga kontakter med Västvärlden via Marco Polo och portugisernas handelsresor med Macao som stödpunkt.

Tyngdpunkten läggs sedan vid Kinas förhållande till kolonialmakterna, kejsardömets fall, den påföljande turbulenta perioden med den japanska ockupationen och inbördeskriget. Därefter studerar vi Kina under Mao och Kinas förvandling till en modern industrination genom Deng Xiaopings ekonomiska reformer. Slutligen blickar vi framåt och ställer oss frågan: Är Kina på väg att bli en supermakt? Kommer det kommunistiska partiet att kunna behålla sitt maktmonopol eller kommer landet gå mot en mer demokratisk utveckling? Kommer Kina att klara befolkningstrycket och de stora hoten mot miljön? Högst 16 deltagare.

KURSTID Höstterminen 2015

LEDARE Helmut Lechner, fil mag,

tfn 070-640 94 34,

e-post: magic09tumleh@live.se

STUDIEMATERIAL H Hägerdal, Kinas Historia, pocket i historiska media.

TID Tio torsdagar kl 15.30-17.00: 24/9 – 26/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 511

Weimarrepubliken – mellankrigstidens Europa sett från Tyskland

Weimarrepubliken har blivit en stående referens när vi idag diskuterar vår egen samtid, oavsett om det handlar om politik, historia, ekonomi eller sociala förhållanden. Men vad menas med Weimarrepubliken? Kursen syftar till att såväl introducera som fördjupa förståelsen kring mellankrigstidens Europa, med den första tyska republiken som fokus. Vid kursens början bestämmer kursdeltagarna om fokus ska läggas

på kulturella, politiska eller socio-ekonomiska aspekter av Weimarrepubliken.

KURSTID Höstterminen 2015

LEDARE Erik Tängerstad, fil kand, doktorand i historia, tfn 08-663 30 99,
e-post: tangerstad@gmail.com

STUDIEMATERIAL E Weitz, Weimartyskland – löfte och tragedi (på svenska el engelska)

TID Tio torsdagar kl 15.30-17.00: 24/9 – 26/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 512

Släktforskning, grundkurs

Du får lära dig var och hur du hittar information om dina förfäder och hur du strukturerar dina resultat. Introduktion till moderna hjälpmedel som cd-skivor och internet, ingår också. Vi gör även ett studiebesök på Riksarkivet i Arninge, där du får tillämpa dina kunskaper och finna dina rötter. I kursavgiften ingår kostnaden för besöket i Arninge.

KURSTID Höstterminen 2015

LEDARE Ulf Berggren,
tfn 08-36 78 69, e-post: ulfbulfb@yahoo.se

STUDIEMATERIAL Clemensson, Andersson, Släktforska steg för steg (bör tas med vid första lektionstillfället).

513, GRUPP 1

TID Tio fredagar kl 15.20-16.50:
25/9 – 4/12, (ej 30/10)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford

514, GRUPP 2

TID Tio onsdagar kl 17.30-19.00:
23/9 – 25/11 (ej 28/10)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford

AVGIFT 900 kronor

ARRANGEMANG NUMMER 513, 514

Kultur och historia

Tibet – vad är det? Geografi, historia, kultur, religion och språk i Tibet

Vi börjar med en genomgång av geografin i det tibetanska kulturområdet. Vad är Tibet? Det är en relevant fråga eftersom det finns många olika svar på vad man menar med Tibet. Är det ett geografiskt område? Ett kulturellt område? Har det varit en egen stat? I så fall med vilken utbredning? Tibets historia är lång och komplicerad. Vi går tillbaka till det tibetanska imperiet som existerade ungefär på 650 – 840-talet. Sedan följer en genomgång av den tibetanska historien under ca 1300 år fram till våra dagar. Buddhismen fick tidigt fäste i landet och får en grundlig genomgång där vi också tar upp den gamla bönreligionen och de olika former av shamanism som förekommer i Tibet. Till slut kommer vi till den nutida politiska situationen i Tibet och följer med vad som händer där idag med användning av den stora information som finns på Internet, exempelvis om Dalai Lamas ställning. Varje gång lär vi också in och övar på några fraser på det tibetanska språket. Högst 16 deltagare.

KURSTID Höstterminen 2015

LEDARE Urban Hammar, fil dr i religionshistoria,
tfn 076-850 39 44,

e-post: urbanhammar1@gmail.com

STUDIEMATERIAL M Kapstein, The Tibetans, 2006 (finns på Bokus och Adlibris).

TID Tio måndagar kl 9.30-11.00: 21/9 – 23/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 515

Religion

Religionskunskap: De abrahamitiska religionerna

Vi studerar och samtalar om de tre religionerna judendom, kristendom och islam ur ett historiskt, aktuellt och jämförande perspektiv. Utifrån texter ur Bibeln och Koranen studerar vi likheter, skillnader och olika tolkningar mellan grundläggande trosföreställningar. Vi gör två studiebesök: i synagogan vid Berzelii park och i moskén vid Medborgarplatsen. Kostnaderna för studiebesöken ingår inte i kursavgiften. Kursnivå: delmoment inom religionskunskap på gymnasiet.

KURSTID Höttermnen 2015

LEDARE Kerstin Reineborn, fil kand,
tfn 070-590 5167,

e-post: kerstin.reineborn@yahoo.com

STUDIEMATERIAL C Hedin, Bibeln och Koranen, (Verbum), Bibel 2000, (Verbum Cordia) och Koranens budskap, Tolkning från arabiskan av M K Bergström (Proprius förlag).

TID Tio torsdagar kl 15.30-17.00: 24/9 – 26/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 516

Musik

Jazzens historia

Jazzmusiken har uppstått ur olika musikstilar och har i sin tur påverkat andra genrer.

Detta är en kurs för dig som har ett intresse för att läsa om, lyssna på och diskutera jazzmusikens utveckling och historia främst i USA och Sverige under 1900-talet. Vi kommer tillsammans att göra enklare analyser av en rad jazzklassiker med namn som Louis Armstrong, Bix Beiderbecke, Jelly Roll Morton, Duke Ellington, Count Basie, Benny Goodman, Billie Holiday, Charlie Parker, Dizzy Gillespie, Lars Gullin, Monica Zetterlund, Miles Davis, John Coltrane etc. Högst 16 deltagare.

KURSTID Höttermnen 2015

LEDARE Jan Bruér, fil dr, tfn 070-590 82 38,
e-post: jan.bruer@gmail.com

STUDIEMATERIAL Bruér-Westin, Jazz – Musik, Människor, Miljöer

TID Tio onsdagar kl 17.30-19.00:

23/9 – 25/11

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 517

Konsthistoria

Stolta Stad! – Stockholmsiana

Kursen ger en bred kulturhistorisk översikt av Stockholms utveckling från den lilla medeltida gyttriga småstaden, riktad mot den växande handeln mot Östersjön. Via stormaktstidens palatsbyggen och medvetna stadsplanering, industrialismens fabriker och hyreskaserner till dagens moderna storstad. Vi ser också på konstnärernas tolkningar av de olika tidsepokenas stockholmsvyer. Högst 16 deltagare.

KURSTID Höttermnen 2015

LEDARE Lars G Henricson, fil kand,
tfn 08-650 06 75,

e-post: lars.g.henricson@swipnet.se

TID Tio torsdagar kl 9.30-11.00:

24/9 – 26/11

LOKAL Hantverkargatan 12 (Studieförbundet Vuxenskolan), rum Apotekaren. Lokalen är ej rullstolsanpassad.

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 518

Möbler och inredning i Sverige – från Vasatidens anonyma hantverkare till vår tids stilikon

Vi kommer att studera hur möbel- och inredningsideal skiftar över tiden: Vasatidens och barockens pompösa stilideal följs av rokokons och den gustavianska tidens elegans och behag. Karl XIV Johans empire ersätts i mitten av 1800-talet av industriell produktion och historiska stilimitationer, som fyller de ofta överlastade gemakerna. Vi möter de betydande konstnärerna och formgivarna – Precht, Haupt, Malmsten och Jonas Bolin. Högst 16 deltagare.

KURSTID Höttermnen 2015

LEDARE Lars G Henricson, fil kand,
tfn 08-650 06 75,

e-post: lars.g.henricson@swipnet.se

TID Tio torsdagar kl 11.30-13.00:

24/9 – 26/11

LOKAL Hantverkargatan 12 (Studieförbundet Vuxenskolan), rum Apotekaren. Lokalen är ej rullstolsanpassad.

AVGIFT 850 kronor

ARRANGEMANG NUMMER 519

Kvinnor i konsten

I äldre tid fanns många hinder för kvinnor att förverkliga sin konstnärliga begåvning. I denna kurs följer vi kvinnliga pionjärer inom konst och konsthantverk från sextonhundratalet fram till idag, från Artemisia Gentileschi till Lena Cronqvist. Högst 16 deltagare.

KURSTID Höttermen 2015

LEDARE Lars G Henricson, fil kand,
tfn 08-650 06 75,
e-post: lars.g.henricson@swipnet.se

TID Tio fredagar kl 9.15-10.45:
25/9 – 4/12 (ej 30/10)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 520

Auktioner, auktionsgods, antikviteter

I kursen behandlas svenskt auktionsgods – konsthantverk, möbler och konst – samt föremålens kulturhistoria. Vi kommer också in på konsthantverkarna, möbeltillverkarna och konstnärerna. Högst 16 deltagare.

KURSTID Höttermen 2015

LEDARE Lars G Henricson, fil kand,
tfn 08-650 06 75,
e-post: lars.g.henricson@swipnet.se

TID Tio fredagar kl 11.15-12.45:
25/9 – 4/12 (ej 30/10)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 521

Nordiskt måleri

Det nordiska måleriet fick med sin ljusa kolorit ofta stor uppmärksamhet. Konstnärskolonin i den danska byn Skagen kring sekelskiftet 1900 nådde en höjdpunkt i internationell konsthistoria.

Vi studerar de nordiska målarna, män och kvinnor från barockens 1600-tal och fram till vår tid. Högst 16 deltagare.

KURSTID Höttermen 2015

LEDARE Lars G Henricson, fil kand,
tfn 08-650 06 75,
e-post: lars.g.henricson@swipnet.se

TID Tio fredagar kl 13.30-15.00:
25/9 – 4/12, (ej 30/10)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 522

Glas och porslin i Sverige

Svensk form nådde under 1920-talet världsrykte, särskilt inom områdena silversmide, glas och porslin: "The Swedish Grace". I kursen får du följa utvecklingen från äldre tid fram till våra dagar. Fabriker, verkstäder och formgivare studeras också. Högst 16 deltagare.

KURSTID Höttermen 2015

LEDARE Lars G Henricson, fil kand,
tfn 08-650 06 75,
e-post: lars.g.henricson@swipnet.se

TID Tio fredagar kl 15.15-16.45:
25/9 – 4/12 (ej 30/10)

LOKAL Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

AVGIFT 850 kr

ARRANGEMANG NUMMER 523

Porto

Senioruniversitetet
Box 6276
102 34 Stockholm

Porto

Senioruniversitetet
Box 6276
102 34 Stockholm

Porto

Senioruniversitetet
Box 6276
102 34 Stockholm

Anmälan höstterminen 2015

Obs! Varje anmälan får endast avse en person och ett arrangemang.

Jag anmäler mig till arrangemang nummer _____ Ämne: _____

Namn: _____ Personnummer: _____

Gatuadress: _____

Postnr och ort: _____

Telefon: _____ Mobiltelefon: _____

e-post*: _____

Namnunderskrift: _____

*Vänligen ange din e-postadress så att vi kan sända kallelse, faktura och andra meddelanden via e-post.

Anmälan höstterminen 2015

Obs! Varje anmälan får endast avse en person och ett arrangemang.

Jag anmäler mig till arrangemang nummer _____ Ämne: _____

Namn: _____ Personnummer: _____

Gatuadress: _____

Postnr och ort: _____

Telefon: _____ Mobiltelefon: _____

e-post*: _____

Namnunderskrift: _____

*Vänligen ange din e-postadress så att vi kan sända kallelse, faktura och andra meddelanden via e-post.

Anmälan höstterminen 2015

Obs! Varje anmälan får endast avse en person och ett arrangemang.

Jag anmäler mig till arrangemang nummer _____ Ämne: _____

Namn: _____ Personnummer: _____

Gatuadress: _____

Postnr och ort: _____

Telefon: _____ Mobiltelefon: _____

e-post*: _____

Namnunderskrift: _____

*Vänligen ange din e-postadress så att vi kan sända kallelse, faktura och andra meddelanden via e-post.

Senioruniversitetet i Stockholm är en ideell förening som verkar genom frivilliga medlemsinsatser. Vår idé är att erbjuda ett forum för studieintresserade pensionärer över 55 år som söker en studiegemenskap med likasinnade. Studierna kan därigenom läggas upp så att deltagarnas rika livserfarenhet beaktas och aktiviteterna organiseras i former som passar för seniorer. Vårt ursprung i universitetsvärlden borgar för en hög kvalitet i verksamheten.

Senioruniversitetets styrelse

Ordförande	Catherine Dahlström	070-606 35 36	catherine.dahlstrom@senioruniversitetet.se
Vice ordförande	Hans Aili		hans.aili@senioruniversitetet.se
Kassaförvaltare	Ulf Aspenberg	08-753 11 99	ulf.aspenberg@senioruniversitetet.se
Ledamot	Cecilia Bäcklander	076-885 45 15	cecilia.backlander@senioruniversitetet.se
Ledamot	Lena Kautsky	08-16 28 59	lena.kautsky@senioruniversitetet.se
Ledamot	Anita Kruckenberg	08-83 22 95	anita.kruckenberg@senioruniversitetet.se
Ledamot	Crister Skoglund	070-858 01 63	crister.skoglund@senioruniversitetet.se
Studierektor för studiecirkelarna	Astrid Mellbom, adjungerad	08-765 84 13	astrid.mellbom@senioruniversitetet.se
Kanslichef	Kersti Thornéus, adjungerad	08-789 43 14	kersti.thorneus@senioruniversitetet.se

Kontaktperson för valberedningen: Gösta Gahm, telefon 08-717 28 07

Senioruniversitetets kansli

Kansliet har under höstterminen öppet för besök måndag – fredag från och med den 21 september till och med den 18 december kl 9.00-11.30. Våra telefoner är öppna för förfrågningar från och med den 12 augusti kl 9.00-12.00.

I kansliarbetet under Kersti Thornéus ledning deltar Mattias Jama och volontärerna:

Ulla-Maija Breien	Annika Grev	Stina Lagerqvist	Lisbeth Spångberg
Lou Dahlgren	Marianne Hedenvind	Gunnel Landberg	Katarina Stocksén
Louise Engfeldt	Ingrid Hoffmann	Vuokko Liljestrand	Anders Wallgren
Lena Engstedt	Marie-Louise Hultman	Birgitta Lindohf	Lena Yrgård
Elisabet Falk	Eva Johansson	Agneta Lundén	
Maud Goffhé	Margareta Kvarneby	Anita Sjögren	

Arkivansvarig: Staffan Edmar

Senioruniversitetet i Stockholm

i samverkan med Folkuniversitetet/Kursverksamheten vid Stockholms universitet

Senioruniversitetet i Stockholm · Postadress: Box 6276, 102 34 Stockholm

Besöksadress: Hagagatan 1 · Telefon: 08-789 41 28

e-post: kansliet@senioruniversitetet.se · Webbplats: www.senioruniversitetet.se